

**НАКАЗОМ МІНІСТРА ОБОРОНИ УКРАЇНИ
КАПІТАН КИРИЛО АНДРЕЄНКО
НАВІЧНО ЗАРАХОВАНИЙ ДО СПИСКІВ 11
НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ ФАКУЛЬТЕТУ БОЙОВОГО
ЗАСТОСУВАННЯ ВІЙСЬК
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК**

**ОФІЦЕР
УКРАЇНИ**

Журнал Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

№ 5-6 (62-63) '2016

З М І С Т

6 / Герої не вмирають

«Доки триватиме війна...»

8 / Слово – начальнику факультету

«Виховуємо офіцера-лідера»

12 / АТО. Викладач. Відрядження

«Ніхто крім нас»

За цими словами

*воїнів-десантників – патріотизм,
мужність та готовність до
самопожертви в ім'я України*

16 / Нагороджені

Президентом України

*«Чому ти вирішив стати
військовим?»*

18 / З когорти мужніх

*«...Якщо Бог дав мені шанс вижити,
я повинен жити звичайним життям»*

22 / Польовий вишкіл

*Навчаються того, що потрібно на
війні*

26 / Мужність

*Подвиг розвідника Сергія Свища на
висоті 307,6*

Головний редактор
Ігор МАХНО

Редакційна колегія:
Павло ТКАЧУК
Юрій ГУСАР
Ігор МОСЕЙЧЕНКО

Дизайн та верстка:
Ірина ШАПОВАЛОВА

Думка редакції не завжди збігається з думкою авторів. Відповідальність за достовірність інформації несуть автори.

Редакція залишає за собою право використовувати матеріали, редагувати та скорочувати їх на свій погляд. Листи, рукописи, фотоматеріали не рецензуються і не повертаються. Листування з читачами – лише на сторінках журналу.

При використанні матеріалів посилання на журнал обов'язкове.

Журнал зареєстровано в Міністерстві юстиції України.

Свідоцтво про державну реєстрацію:
серія КВ № 17548-6398Р
від 17.03.2011 року

Адреса редакції:
79012, м. Львів,
вул. Героїв Майдану, 32
E-mail: asvpress@gmail.com
Інтернет: <http://www.asv.gov.ua>

Віддруковано
в друкарні Національної
академії
сухопутних військ
імені гетьмана
Петра Сагайдачного

Обсяг – 10 друк. арк.
Замовлення
№ 30 від 04.04.16
Наклад – 500 прим.

*Міністр національної оборони Канади
Харджит Сінгх Сейджжан:*

**«Я РОЗУМІЮ, ЯК СКЛАДНО БРАТИ
УЧАСТЬ У РЕАЛЬНИХ БОЙОВИХ ДІЯХ,
ВЧИТИСЬ І РОБИТИ РЕФОРМИ.
ЄДНІСТЬ КРАЇНИ ТА БАЖАННЯ ЗМІН –
ЦЕ НАЙКРАЩА ВІДПОВІДЬ
БУДЬ-ЯКОМУ АГРЕСОРУ!»**

Нещодавно в рамках робочого візиту відбулася зустріч Міністра оборони України генерала армії України Степана Полторака та міністра Національної оборони Канади Харджита Сінгха Сейджжана.

Очільники оборонних відомств відвідали Міжнародний центр миротворчості та безпеки Національної академії сухопутних військ, де обговорили хід реалізації існуючих програм військового співробітництва України та Канади, визначили перспективні напрями партнерства у військовій сфері.

– Ситуація довкола України не є простою, і весь світ не має жодних сумнівів щодо присутності російських військ на Сході нашої країни. У цей час для України дуже важлива міжнародна підтримка. І я вдячний уряду Канади, Почесному послу Канади в Україні пану Роману Ващуку, оборонному відомству Канади, громадськості дружньої нам країни за розуміння та підтримку України з самих перших днів цієї збройної агресії, – наголосив Міністр оборони України генерал армії України Степан Полторак.

У брифінговій залі військового містечка «Центральне» почесним гостям була доведена інформація щодо спроможності Міжнародного центру миротворчості та безпеки, шляхів подальшого зміцнення навчально-матеріальної бази, інфраструктури, ретельно поінформовано про перебіг спільної підготовки підрозділів обох держав.

Глави оборонних відомств ознайомились також із навчально-тренувальною базою Центру, відвідали комплекс лазерної імітації бойових дій MILES та заняття на декількох навчальних ділянках Центру за участі канадських інструкторів, які продемонстрували бездоганне виконання вправ зі стрілецької зброї та провели показове заняття з надання першої медичної допомоги у бойових умовах.

– У мене, як Міністра оборони України, немає жодних сумнівів, що реформування українського оборонного відомства буде

успішним. Канада надала багато допомоги як у навчанні українських військовослужбовців, так і у зміцненні матеріально-технічної бази українських військових підрозділів. Перекоаний, що і дорадча допомога, яку надає та надаватиме оборонне відомство Канади, – найкраща підтримка на шляху реформування Українського війська. А ще хочу наголосити, що протягом років між нашими країнами

зберігаються теплі та дружні стосунки, а військовослужбовці встановили конструктивні взаємовідносини. Я впевнений у нашому подальшому успішному військовому та військово-промислому співробітництві, – зазначив генерал армії України Степан Полторак.

Міністр національної оборони Канади висловив задоволення рівнем співпраці та взаємодії, якого досягнуто між канадськими

« – У мене, як Міністра оборони України, немає жодних сумнівів, що реформування українського оборонного відомства буде успішним. Канада надала багато допомоги як у навчанні українських військовослужбовців, так і у зміцненні матеріально-технічної бази українських військових підрозділів»

інструкторами та українськими військовослужбовцями. Він підкреслив важливість обміну досвідом, що наразі відбувається на рівні підрозділів, і виказав переконання, що навички, отримані в ході цих тренувань, українські військовики передаватимуть співслужбовцям по поверненні до власних підрозділів. «Ці навчання – двосторонній процес, адже канадські військовослужбовці-інструктори не лише

навчають українців власному досвіду, але й самі отримують знання. Адже українські військовослужбовці також мають унікальний сучасний досвід ведення бойових дій», – сказав під час спілкування з мас-медіа Харджит Сінгх Сейджжан.

Він акцентував також увагу на стосунках між Україною та Канадою. На його думку, вони є унікальними, оскільки мова йде не лише про співпрацю на найвищому державному

рівні, але й про живі стосунки між людьми, між військовими.

У двосторонній зустрічі керівників оборонних відомств узяв участь і почесний посол Канади в Україні Роман Ващук. Він переконаний, що програми спільних навчань цінні тим, що військовики обох країн не лише обмінюються власним досвідом, набутим під час бойових дій в проблемних регіонах, але й адаптуються один до одного. І це надзвичайно важливо!

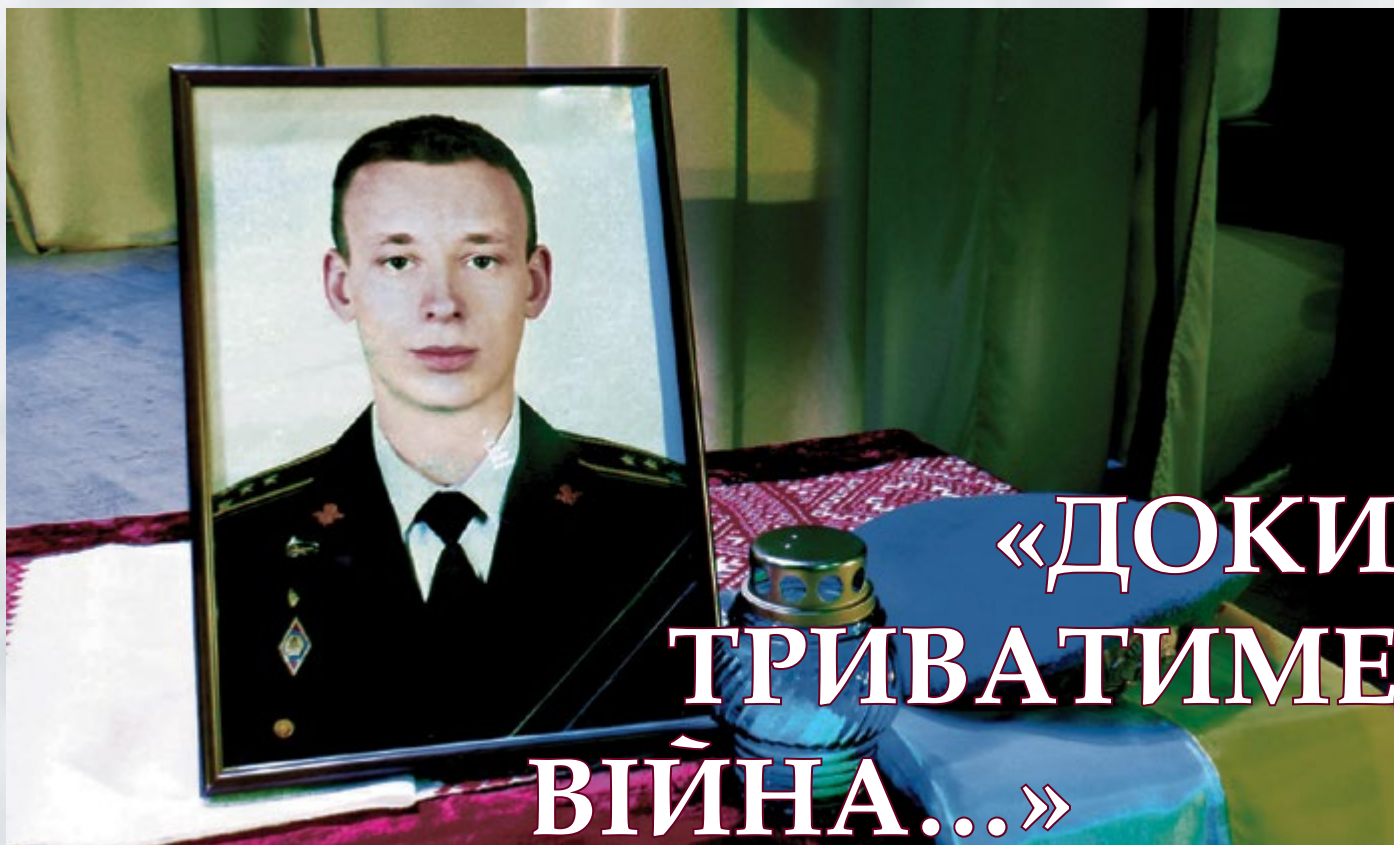
– Робоча поїздка посилила моє розуміння щодо змін, які відбуваються в Україні, та оборонному відомстві зокрема. Це, без сумніву, посилить подальшу співпрацю між нашими оборонними відомствами. Адже ваші реформи – це рух вперед, вони відбуваються швидко, і це помітно. Від уряду Канади та від себе особисто запевнюю: наша країна залишається вірною Україні, – зазначив міністр Національної оборони Канади Харджит Сінгх Сейджжан.

Під час перебування в Міжнародному центрі миротворчості та безпеки Міністр оборони України генерал армії України Степан Полторак нагородив відомчими відзнаками та цінними подарунками кращих військовослужбовців ЗС України та заохотив канадських військових, які беруть участь у підготовці українських підрозділів.

« – Робоча поїздка посилила моє розуміння щодо змін, які відбуваються в Україні, та оборонному відомстві зокрема. Це, без сумніву, посилить подальшу співпрацю між нашими оборонними відомствами. Адже ваші реформи – це рух вперед, вони відбуваються швидко, і це помітно»

«ДОКИ ТРИВАТИМЕ ВІЙНА...»

*Наказом Міністра оборони України
капітан*

Кирило АНДРЕЄНКО

*навічно зарахований до списків
11 навчального курсу Академії*

Добре, коли шанують живих, сумно, коли вшановують полеглих. Здається, це вже стало невід'ємною часткою нашого життя. Що б не казали, а звияжна хода українських військовиків на Сході все ж таки засмучує непоправними втратами кращих синів України, які ціною власного життя наближають мир і спокій у цьому проблемному регіоні і в державі загалом. Не оминула сумна статистика і нашу Академію: 54 наших випускники загинули в ході кривавих боїв з терористами. Серед них – капітан Кирило Андрееенко, який не так давно, 2011 року, отримав диплом із відзнакою та «золоту» медаль за бездоганне навчання у видовому виші за спеціальністю «Управління діями підрозділів військової розвідки та спеціального призначення».

Указом Президента України № 873/2014 за особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті

державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність Військовій присязі капітан Кирило Андрееенко нагороджений орденом Богдана Хмельницького III ступеня (посмертно).

Його офіцерська служба на посаді командира групи спеціального призначення в одній із елітних військових частин Сухопутних військ ЗС України була не менш успішною, ніж навчання.

І хоча здобутки військових спецпризначенців оприлюднювати не прийнято, той факт, що звання капітан Кирило отримав достроково, свідчить про його нестримне бажання завжди бути першим. Зрозуміло, що разом із підлеглими. Тому далеко не випадково на міжнародних військових змаганнях, що проходили у Великій Британії, участь в яких брали більше сотні команд спеціального призначення із країн Європи та світу,

українські військовики, очолювані Андрееенком, вибороли почесне третє місце!..

Ось як говорив під час поховання на Полі почесних поховань Меморіального кладовища «Личаківський цвинтар» представник військової частини, де служив капітан:

– Це був справжній офіцер, який одразу завоював наші симпатії своїм не за віком розсудливим ставленням до виконання дійсно непростих службових обов'язків, по-батьківськи теплим ставленням до підлеглих, умінням завжди знайти вихід із будь-якої складної ситуації, що виникала чи то під час тактичних навчань, чи в ході Антитерористичної операції... І останній бій для Кирила та його підлеглих був звияжним: спецпризначенці прикривали відхід українських пілотів, що катапультиувалися з підбитого терористами літака. В непростих умовах вони завдали непоправних втрат противнику, що прагнув будь-що захопити льотчиків. На жаль, сили були нерівними. А ще спрацював фактор, про який у нас, спецпризначенців, говорити не прийнято...

Та попри все Андрееенко зі своїми воїнами бився, як кажуть, до останнього патрона і з честю виконав обов'язок перед Україною та її народом! Він був, є і завжди буде серед нас! Він – наш товариш!

Він – наш брат! І пам'ять про нього житиме вічно! Як житиме вічно пам'ять про тих, хто знешкоджує непроханого ворога.

Батько Кирила пригадує, що в останні дні своєї короткотермінової відпустки син був як на голках. Він не знаходив собі місця, нервував. Коли запитали, що його турбує, сказав, що не може спокійно сидіти, їсти, спати, коли підлеглі і друзі воюють. А на запитання, коли перебереться з Кіровограда до Львова, адже наказ про його переведення в 80-ту окрему аеромобільну бригаду надійшов на початку липня, відповів: «От усе закінчиться, тоді й поїду до Львова. Доки не можу покинути своїх солдатів!..»

... Наприкінці березня зал Центру культури та дозвілля вишу було переповнено. Вшанувати свого попередника зібралися курсанти факультету бойового застосування військ, науково-педагогічні працівники, гості навчального закладу. Вони почули тих, хто знав Кирила, вважав його своїм другом, люблячою доброю людиною, яка була рідною та дорогою.

На сцені – портрет відважного розвідника та палаюча свічка. На екрані – відеофільм: спомин про дитину, курсанта, офіцера, сина та чоловіка...

«Ще з дитинства він бачив себе у військовому однострої, хотів стати офіцером», – сказав батько Кирила Леонід Андреєнко.

«Під час занять на полігоні завжди напрошувався діяти у дозорній групі, – розповів колишній викладач Кирила

підполковник Ігор Польцев. – **А кожний з розвідників знає, наскільки це складна та відповідальна бойова робота».**

«Кирило був надзвичайно чуйною людиною, – згадує вдова офіцера Олена. – **Він любив рідних, свою Батьківщину, військову службу, життя, в якому було чимало планів на майбутнє. Усе обірвало, на жаль, безглузда жорстока смерть. Кирило йшов у бій з любов'ю до України».**

У розташуванні 11 навчального курсу, де начальником є капітан Віталій Азенко і до списків якого навечно зараховано нашого відважного випускника, вже облаштовано куток пам'яті, – розповів начальник факультету бойового застосування військ Академії полковник Артур Луньков. – **Курсантам**

цього підрозділу дружина Кирила Андреєнка передала його смугастий тільник. Ще недавно він був моїм підлеглим. У колі курсантів вирізнявся наполегливістю у навчанні, серйозним ставленням до військової справи. Йому були притаманні риси лідера, патріота. Шкода, що на війні з життя часто йдуть кращі.

...Викладач навчального закладу, лауреат багатьох творчих конкурсів капітан Іван Шерстюк виконував на сцені пісні, присвячені воїнам-учасникам АТО..

Я вийшов на плац Академії. По-літньому сяяло весняне сонце. Ще годину тому тут, майже на вході до Центру культури та дозвілля вишу, бачив двох людей – сивочолого мужчину із букетом троянд у руці та молоду вродливу жінку. Згодом дізнався, що це батько та вдова капітана Андреєнка. Відчувалося, що їхні душі й дотепер огортають сум і горе.

«Але є, безумовно, є в їхніх серцях й інше почуття – гордість за сина та чоловіка. За його подвиг, за те, що пам'ятатимуть його у навчальному закладі, де він навчався», – промайнула думка.

На знімках: вдова капітана Андреєнка та його батько; під час урочистого вшанування.

Ігор МОСЕЙЧЕНОК
Фото майора
Дмитра БУЧКА

ВИХОВУЄМО ОФІЦЕРА- ЛІДЕРА

Загальновійськовий факультет, який очолює полковник Сергій Скрипник, – це доволі специфічний колектив, адже здійснює підготовку офіцерів тактичної ланки для Збройних Сил та інших військових формувань України, які після закінчення Національної академії виконують військово-професійні завдання на первинних посадах начальника клубу військової частини, начальника Центру дозвілля офіцерів гарнізону, заступника командира підрозділу по роботі з особовим складом, спеціаліста з організації постачання, експлуатації та ремонту технічних засобів пропаганди органів по роботі з особовим складом, керівника військово-музичної установи.

Зважаючи на Антитерористичну операцію на Сході нашої держави, керівництво факультету внесло корективи у навчальні плани та програми, при цьому обов'язково врахувало не лише отримані інформаційно-аналітичні матеріали щодо застосування військових частин у збройній боротьбі з агресором, але й власний досвід роботи офіцерів у зоні збройного протистояння.

Скажімо, у навчальних дисциплінах кафедри морально-психологічного забезпечення діяльності військ створено комплект ситуаційних завдань, типових для дій офіцера по роботі з особовим складом у зоні АТО. Змінили форму навчання: групові і практичні заняття, зміст яких ґрунтується на досвіді АТО, внесені конкретні доповнення в методику підготовки курсантів за допомогою аналізу конкретних ситуацій (рольові ігри, дискусії тощо).

А на кафедрі гуманітарних наук запровадили новий інтегрований курс «Історія України та українського війська», який, без будь-якого перебільшення, сприяє розширенню світогляду курсантів, підвищенню ефективності військово-патріотичного виховання за рахунок вивчення низки тем з історії українського війська. Нові геополітичні реалії знайшли своє відображення в курсі політології. До речі, другий рік поспіль у курсантів випускних курсів спеціальності «Культурологія» тематика магістерських робіт тісно пов'язана з дослідженням антитерористичного досвіду.

Відбулися зміни і в діяльності кафедри управління повсякденною діяльністю військ та тилового забезпечення. Оперативно запроваджено, приміром, систематичне формування державницького погляду на події у зоні АТО. На заняттях активно та повно обговорюються бойові приклади з найбільш визначних військових операцій, серед яких – звільнення Слов'янська та Іловайська, планове відведення військ із Дебальцівського плацдарму тощо.

При вивченні курсу «Управління повсякденною діяльністю підрозділів» була збільшена частка практичних занять. Місця їхнього проведення адаптовані під планову тематику (місця несення служби добовим нарядом частини). Окрім того, ґрунтуючись на досвіді проведення АТО, введена тема щодо особливостей розміщення частин (підрозділів) у польових умовах та базових таборак.

У навчальну дисципліну «Основи військового управління» додатково включені питання управління підрозділом в умовах постановки радіозавад, при цьому обов'язково розглядаються загрози, які виникають за умови використання особовим складом нештатних засобів зв'язку, тобто стільникового зв'язку.

На кафедрі автомобілів та автомобільного господарства при вивченні дисциплін з будови та експлуатації автомобільної техніки основні зусилля ми зосередили на набутті майбутніми офіцерами стійких практичних навичок при виконанні заходів щодо підтримання техніки у справному стані. Для цього під час групових та практичних занять використовуємо активні методи навчання, які сприяють швидкому прийняттю рішень щодо відновлення автомобільної техніки.

Оптимізовано також систему контролю набуття цих умінь з боку науково-педагогічних працівників. В основу проведення практичних занять поклали принцип швидкого та якісного введення у стрій несправної та пошкодженої автомобільної техніки на основі досвіду її експлуатації при виконанні бойових завдань у зоні проведення АТО. За цим принципом розроблена тематика наукових робіт (рефератів) гуртка воєнно-наукового товариства.

Щодо кафедри музичного мистецтва, то за 23 роки її діяльності створено сучасну систему підготовки військових диригентів, яка цілком відповідає не лише стандарту вищої освіти України, але й світовому стандарту, ґрунтується як на власних історичних традиціях військової музики, так і традиціях

провідних країн світу. Кафедрою музичного мистецтва розроблені навчально-методичні посібники та репертуарні збірки музичних творів службово-стройового та концертного репертуару, які суттєво збагачують репертуар військово-музичних підрозділів Збройних Сил України та інших військових формувань.

Досвід Антитерористичної операції постійно узагальнюється. Для цього ми під час науково-методичних, науково-практичних семінарів обговорюємо питання щодо перспектив розвитку та шляхів вдосконалення системи підготовки фахівців загальновійськового факультету з урахуванням застосування підрозділів ЗС України в АТО, психологічного забезпечення дій особового

складу у бойових умовах, напрямів підвищення ефективності всебічного забезпечення підрозділів у зоні АТО, конкретизуємо особливості підготовки і проведення психологічних операцій у збройних конфліктах та локальних війнах тощо. Відтак, напрацювання відображені в практичних рекомендаціях щодо їхнього впровадження в освітній процес.

Особливої уваги заслуговують результати роботи кафедри морально-психологічного забезпечення діяльності військ у плані впровадження досвіду морально-психологічного забезпечення дій підрозділів та частин в ході проведення Антитерористичної операції. З метою організації та керування процесом набуття курсантами професійних умінь інформаційно-пропагандистської роботи на кафедрі вже півтора року активно функціонує інформаційна група «Курсант-ВР», яка щоденно готує і надсилає відповідним адресатам в зоні АТО аналітичні матеріали для інформування військовослужбовців.

Немає потреби доводити, що події, які відбуваються в зоні збройного протистояння, характеризуються надзвичайно високою інтенсивністю, напруженістю, швидкоплинністю, а психіка військовослужбовців функціонує на межі допустимих навантажень. Тому цілком зрозуміло, що виснаження призводить до зниження ефективності функціонування діяльності в екстремальних умовах, психічних травм і психічних розладів короткочасного чи довготривалого характеру. Саме

тому для набуття вмінь і навичок психологічної роботи та надання психологічної допомоги пораненим бійцям і офіцерам з числа курсантів-випускників ми створили групу «Антистрес», яка разом з волонтерськими групами професійних психологів працює у Львівському військовому шпиталі. Функціонує також гурток, де майбутні офіцери поглиблено розглядають питання захисту психіки від впливу психологічних чинників бойових дій, вчать надавати первинну психологічну та домедичну допомогу.

А ось для здійснення інформаційно-психологічної роботи з особовим складом підрозділів Сухопутних військ на кафедрі морально-психологічного забезпечення розроблений мобільний пункт.

До речі, колективом саме цієї кафедри вперше у ЗС України створено інструментарій та на досвіді 250 курсантів – учасників АТО проведено дослідження особливостей перебігу психологічних станів військовослужбовців перед, під час та після участі у першому бою. Аналіз отриманих результатів у подальшому ляже в основу РНП щодо корегування їх змісту в бік формування готовності майбутніх офіцерів до реальних психічних

станів, які виникають під час бойових дій. Окрім цього, велика увага приділяється відпрацюванню науково-методичних посібників, в яких висвітлюється досвід АТО та надаються практичні рекомендації щодо організації морально-психологічного забезпечення бойових дій. Так матеріали навчально-методичного

посібника «Первинна психологічна допомога і реабілітація в бойових умовах» дозволяють військовослужбовцям підрозділів Сухопутних військ отримати знання з питань профілактики бойових психічних травм, надання психологічної допомоги військовослужбовцям у ході ведення бойових дій.

Особливої уваги заслуговує навчально-методичний посібник «Психологія бою: діяльність командира підрозділу щодо підтримання морально-психологічного стану особового складу в ході бойових дій», створений науково-педагогічними працівниками факультету – безпосередніми учасниками бойових дій на Сході України. В ньому автори акумулювали сучасні підходи до розуміння психологічних особливостей сучасних бойових дій та їхнього впливу на бойову діяльність військовослужбовців, обґрунтували нові форми, методи та засоби, які можуть застосовуватися командиром для підтримання стійкого морально-психологічного стану особового складу в різних ситуаціях бойової діяльності.

Офіцери факультету полковник Андрій Романишин, підполковники Дмитро Богородицький, Тарас Мацевко, Олександр Капінус, Олег Бабяк, Іван Смага, Володимир Пазина, майори Антон Миронович, Сергій Данчевський, капітан Олександр Бородін безпосередньо брали участь в Антитерористичній операції. Результати їхньої діяльності в зоні збройного протистояння узагальнювалися та обговорювалися під час нарад, семінарів, зустрічей з особовим складом, а відтак, вносилися у відповідні плани та програми навчальних дисциплін.

І сьогодні в зоні АТО перебувають полковник Валентин Зіркевич та підполковник юстиції Вадим Дуррач, які за результатами свого відрядження також передадуть безцінний бойовий досвід.

Не забуваємо ми і про зв'язок із своїми вихованцями. При першій

слухній нагоді організуємо їхні зустрічі з майбутніми офіцерами. Це дає змогу не лише відслідковувати та оперативно реагувати на особливості ведення бойових дій у ході АТО, але й корегувати власну

діяльність з питань навчання та виховання курсантів. Таке спілкування дозволяє також самокритично оцінити свою освітню діяльність: як підготували офіцерів для роботи у військах, чи дали усе необхідне, на що звернути увагу тощо? До речі, лише за останній час відбулися зустрічі особового складу факультету із майором Олегом Дундуком, капітаном Андрієм Вовкуновичем. Своїм бойовим досвідом також поділилася старший лейтенант Анастасія Дем'янова.

Приємно зазначити, що всі випускники з вдячністю відгукуються про факультет та закликають курсантів наполегливою щоденною працею готувати себе до офіцерської діяльності, формувати у себе риси офіцера-лідера, здатного не тільки словом, але й особистим прикладом організувати та повести за собою підлеглий особовий склад на виконання найвідповідальніших завдань.

Полковник Сергій СКРИПНИК

«НІХТО КРІМ НАС»

За цими словами воїнів-десантників – патріотизм, мужність та готовність до самопожертви в ім'я України

Знайомтеся. Полковник Олександр Тимощук – заступник начальника кафедри вогневої підготовки факультету бойового застосування військ. У Збройних Силах України офіцер з 1995 року. Після закінчення Одеського інституту Сухопутних військ був скерований до 80-ї окремої аеромобільної бригади Високомобільних десантних військ, яка на той час дислокувалася у м. Хирів. У цій військовій частині пройшов шлях від командира взводу до командира аеромобільно-десантного батальйону.

У 2001–2002 роках Олександр Васильович виконував миротворчі завдання у Косові, а 2004-го перебував у складі коаліційних сил у Республіці Ірак.

У березні 2014-го підпорядкований йому підрозділ у повному складі вирушив на Схід України – на захист територіальної цілісності та недоторканності нашої держави. Різні складні завдання виконували Тимощук і його підлеглі на Луганщині.

Указом Президента України за виявлені у зоні АТО мужність і героїзм офіцера нагороджено орденом Богдана Хмельницького III ступеня.

Мій співрозмовник – справжній бойовий офіцер, який є прикладом для багатьох військовослужбовців. Наша зустріч на деякий час подумки повернула його у минуле дворічної давнини, у той грізний час, коли над нашою Батьківщиною нависла загроза захоплення з боку північного сусіда, якого у нас в народі завжди вважали доброзичливим братом. Я занотовував розповідь полковника та лише час від часу ставив йому запитання. Я бачив хвилювання в його очах, і воно робило його слова емоційними. До того, про що він розповів, не можна ставитися як до чогось буденного, звичного, адже воно закарбувалося у пам'яті офіцера на довгі роки життя...

АТО. Початок війни

«На схід ми вирушили усім складом батальйону 8 березня 2014-го. Зупинилися у Чернігівській області, де протягом п'яти діб проходили бойове злагодження. На той час було створено чотири батальйонні групи на базі окремих аеромобільних бригад Збройних Сил України. Вони склалися з десантних підрозділів Львова, Житомира, Миколаїва та Дніпропетровська. На той час «блакитні берети» виявилися найбільш мобільною та боєздатною силою нашого війська, яке перебувало, і це сьогодні усім добре відомо, не у кращому стані. Саме цим пояснюється й те, що виконували ми на той

час не зовсім властиві нам функції. Згодом ми опинилися у Сумській області, де існувала загроза вторгнення на нашу територію російських військ. Ми були розташовані уздовж державного кордону, де охороняли особливо важливі об'єкти. Потім, коли нас замінили підрозділи механізованих військ, ми рушили до Луганська, і одним із можливих наших завдань був штурм приміщень управління СБУ області, які захопили терористи.

Тоді виникало чимало конфліктів із місцевими мешканцями, які намагалися блокувати рух наших військових колон, роззброювати військовослужбовців. Важко було зрозуміти, чого вони домагаються: їх не влаштувала влада, представники якої повтікали з України. Але зовсім не хотіли вони і нової, тої, яка прийшла в результаті Революції гідності. Під час спілкування із ними ми уникали пояснень щодо

мість дислокації наших підрозділів. Не говорили й про те, що прибули зі Львова: це викликало агресію з боку населення. Між тим протистояння набирало обертів. Це ми відчули у перший день Антитерористичної операції – 13 квітня 2014-го.

Отримавши наказ, я з третьою ротою батальйону вирушили у Слов'янськ. Із нами цей шлях долали й представники Служби безпеки України. А супроводжувачами були місцеві міліціонери. На в'їзді до міста вони і завели нас у засідку. Був бій. Наші десантники діяли на бронетехніці, можливо, тому й не зазнали втрат, а ось «есбеушники», які були на позашляховиках, втратили своїх людей вбитими та пораненими.

...Пригадую ситуацію, яка склалася пізніше. До нас прямував «Урал» із боєприпасами. Місцеві зупинили машину і, захопивши її, так би мовити, полонили наших офіцера та солдата-водія. Виїхав із сепаратистами (тоді подібне ще могло відбутися) до Артемівська, щоб відшукати та визволити наших людей. Був без зброї, без шолома. Одним словом, своїх намірів не приховував. Там і відбулася у мене розмова з українцями-шахтарями. Здивувало, що вони вже охрестили нас «хунтою». Двох наших військовослужбовців мені усе ж-таки віддали, вантажівку – ні. Вони просто

кинули нас, як то кажуть, посеред поля, і назад ми поверталися по-тайки, ховаючись від людей.

...Запам'яталося, як третя рота нашого батальйону передислокувалася до м. Ізюм. Саме там спочатку формувався штаб АТО, який

у перші дні мав лише один намет. Як 2 травня ця рота вирушила у бік Слов'янська. Як відбивали ми «сепарські» блокпости, маючи підтримку з повітря. Як саме тоді два наших вертольоти Мі-8 були збиті ПЗРК терористів.

Нерівний бій

...Після захоплення Слов'янська, вже у липні, ми здійснили рейд в аеропорт Луганська. Наша друга рота опинилася в оточенні, і усе необхідне забезпечення їм скидали із парашутами. У ті спекотні дні третя та перша роти батальйону разом із підрозділами бойового забезпечення (мінOMETною та батареєю артдивізіону, розвідувальною ротою) пробрили шлях до самого літовища, де вже потім ми здійснювали охорону об'єктів, звільняли населені пункти навколо Луганська та Антрацита тощо. Просуваючись за нами, ці села брали під охорону підрозділи механізованих бригад і батальйонів.

...У той час Луганськ був майже повністю оточений нашими військами. Ми вже захопили Новосвітлівку та Хрящувате, за якими була дорога на Красnodон. І ось 26 серпня раптово почали свій наступ російські війська. А у тому, що це були саме вони, сумніву не виникало. Пішов в атаку їхній танковий батальйон. Я нарахував тоді 32 танки ворога. А ще були БМП і БТР. Вони

наблизилися до вказаних населених пунктів і з шостої ранку до сімнадцятої години вели прицільний обстріл наших позицій. Саме у тому бою я отримав осколкове поранення лівої частки грудної клітки: шмат заліза влучив у місце, яке не було захищене бронезилетом. Від такого удару втратив свідомість. Мене евакуювали. Так я опинився у Харківському військовому шпиталі, а потім у Клінічному військово-медичному центрі Західного регіону у Львові. Одужання, повернення у стрій, нагородження орденом були вже потім».

P.S.

На неоголошеній війні полковник Олександр Тимошук зустрів свого двоюрідного брата Володимира. Він був призваний за мобілізацією і проходить службу командиром розвідувального взводу у складі 95-ї окремої аеромобільної бригади.

У свій час він також закінчив Одеський інститут Сухопутних військ, але звільнився з війська, коли грошове забезпечення офіцерів бажало

кардинальних змін на краще.

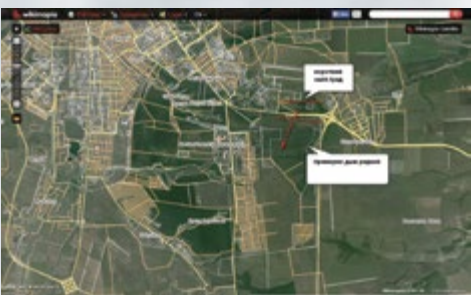
– Взагалі бачилися рідко, а тут майже кожного дня, – підкреслює Олександр Васильович.

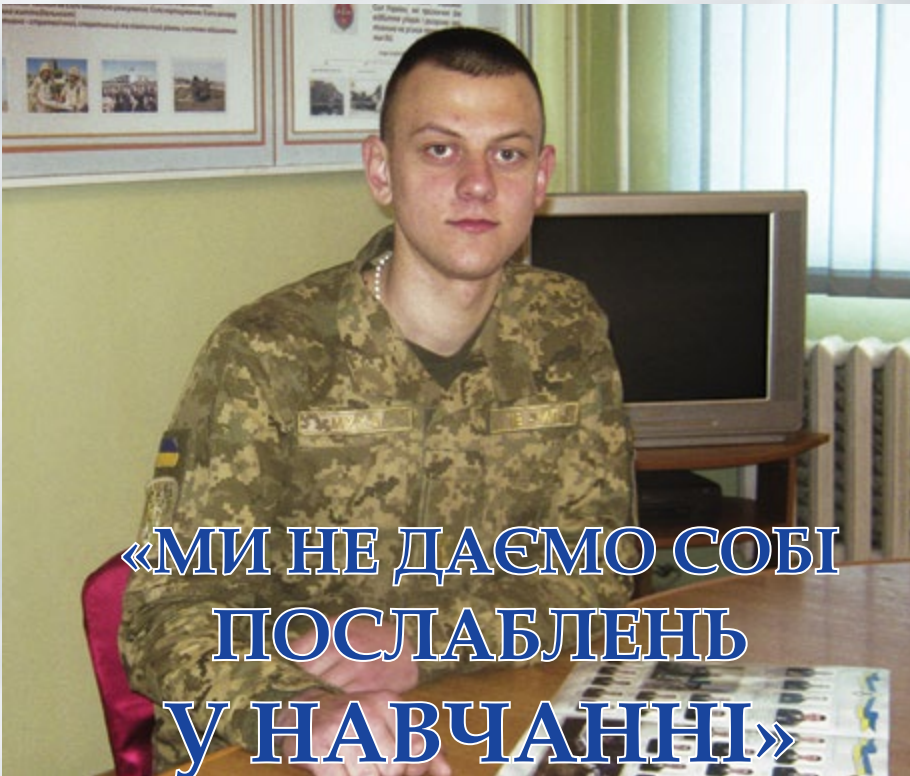
На війні мій співрозмовник зрозумів багато чого. Вже були позаду колишня Югославія та Ірак, ризикувати власним життям доводилося і там. Ніколи не думав, що участь у бойових діях він братиме на Батьківщині. Під час перебування на Сході України своєрідним відкриттям для Тимощука виявився, наприклад, і такий факт: не всі по той бік збройного конфлікту, як виявилось, сепаратисти.

– У так званих ЛНР та ДНР є чимало проукраїнськи налаштованих людей, – розповів офіцер. – Не знаю, яким чином вони знаходили номер мого мобільника, але інформацію від них отримував регулярно: дані про переміщення терористів, схеми, де було зазначено їхні позиції тощо. Це, безумовно, свідчить про те, що Донбас ми повернемо, адже це наша земля.

Записав Ігор МОСЕЙЧЕНОК

На знімках: офіцер у зоні АТО; під час заняття із курсантами; у цей БТР влучив РС ворожого «граду»; дані, які передавали українські патріоти нашим військовикам; полковник Олександр Тимошук із двоюрідним братом у зоні АТО
Фото з архіву полковника Олександра ТИМОЩУКА

«МИ НЕ ДАЄМО СОБІ ПОСЛАБЛЕНЬ У НАВЧАННІ»

Майбутню професію я обирав самостійно. Добре пам'ятаю, що саме у дев'ятому класі остаточно вирішив стати офіцером. Люди в одностроях, їхні манери, зовнішній вигляд мені подобалися змалку! Тому ще задовго до закінчення школи зібрав усі необхідні документи для вступу в Національну академію сухопутних військ.

Батьки, звичайно, були проти. Зрозуміти їх можна: на вулиці 2015 рік і щоденні бойові дії на Сході України не припиняються... Мама до останнього просто відмовляла мене від такого кроку. Але хіба я міг зрадити своїй мрії?

І ось я навчаюсь на факультеті бойового застосування військ. Чому саме ця спеціальність? Та тому, що саме цей фах мені до душі. Якщо одним словом – мені це подобається! Бойові машини, марші, стрільби з різних видів стрілецької зброї...

Бути загальновійськовим командиром – це дійсно гордість, як для мене, так і для всіх моїх товаришів.

А найважчими, водночас і найвідповідальнішими, були дні так званого Курсу молодого бійця (КМБ). Це дійсно початок військового життя. Підйом о шостій годині ранку, фізична зарядка, а далі – за розкладом... До всього потрібно було зникати. Та вчасно прийшло усвідомлення, що без КМБ не адаптуватися до нового для тебе життя. Саме тоді і чіткий розпорядок дня, і накази командирів тощо стають зрозумілими і просто буденними.

Буду відвертим: з початком навчального процесу я одразу зосередився на навчанні, ні в чому не даю собі щонайменших послаблень. Міцні знання та фізична підготовка – це ті основні складові, якими повинен володіти офіцер.

Навчання мені дається добре, незадовільних оцінок немає, а інакше й бути не може: ми повинні якомога повніше опанувати професію в цей нелегкий для нашої країни час. І на цьому нам наголошують і наші викладачі, і наші командири.

Достатньо корисного я набираюся від моїх побратимів, які навчаються разом зі мною і які вже встигли взяти участь у бойових діях на Донбасі. Вони для мене – приклад для наслідування. Я і сам у будь-якій ситуації завжди прагну допомогти товаришам, з якими ми стали однією сім'єю. А ще – навчатися на «відмінно», бути зразковим у всьому. Саме від цього, вважаю, будуть залежати мої успіхи під час курсантського вишколу, а в подальшому успіх підрозділу, який буде у моєму підпорядкуванні, життя підлеглих та майбутнє всієї нашої країни.

Нинішнє курсантське життя надзвичайно цікаве: щоденно дізнаюся щось нове, стараюсь аналізувати і робити висновки. Особливо прискіпливо ставлюся до досвіду АТО, адже завдяки йому ми зможемо значно підвищувати рівень наших навичок, які в подальшому позначатимуться на боєздатності нашої армії.

Так що на шляху до омріяного лейтенантського звання другорядного в навчанні не існує!

Курсант Ігор МУХА

«ЧОМУ ТИ ВИРІШИВ СТАТИ ВІЙСЬКОВИМ?»

Сьогодні молодь відповідає на це запитання по-різному. Дехто мріяв про це ще у школі. Інші пішли до війська за батьківським прикладом. Є чимало тих, хто вирішив здобути справжню чоловічу професію. Останнім часом з'явилися й ті, хто просто зрозумів, що в армії можна непогано заробляти, маючи у житті позитивні переваги, якщо ти відданий улюбленій справі. Безумовно, кличуть сьогодні до Збройних Сил України і патріотичні почуття, і мужні приклади воїнів у зоні Антитерористичної операції, і відродження війська, про яке держава врешті-решт почала турбуватися як слід.

На це перше моє запитання солдат Валерій Матюшин відповів коротко: «Служба – моє покликання». Він контрактник, який навчається у Військовому коледжі сержантського складу Національної академії сухопутних військ. За відвагу у захисті територіальної цілісності та недоторканності нашої держави його нагороджено орденом «За мужність» III ступеня.

В армії Валерій вже більше двох років, і його дорослий життєвий шлях, на мою думку, не міг скластися по-іншому, адже з військовою службою у різні роки були міцно пов'язані його рідні. Батько, Павло Валерійович, нині майор запасу, який чимало років був офіцером танкових військ. Мати, Вікторія Василівна, тривалий час була солдатом Збройних Сил України. Чимало розповідей чув у дитинстві Валерій і від своєї бабусі, Ганни Юріївни, яка у званні сержанта з 1982-го по 1984 рік виконувала нелегкий обов'язок у далекому Афганістані.

За словами Матюшина, свій вибір він зробив ще у середній школі, навчання в якій завершив у 2013 р. Швидко промайнуло для хлопця літо, і вже у вересні він звернувся до райвійськкомату рідного Берегова: 3 вересня йому виповнилося вісімнадцять, а вже 9-го, пройшовши медкомісію, Валерій підписав контракт. На службу молодший захисник Батьківщини поїхав до Закарпаття, у 128-у окрему гірсько-піхотну бригаду, воїни якої вже за рік гідно виконували свій військовий обов'язок у зоні Антитерористичної операції.

...Швидко промайнув для хлопця термін перебування у навчальному підрозділі Новоград-Волинського гарнізону, і повернувся він до військової частини вже на посаду механіка-водія БМП-2 розвідувальної роти.

– Служба складалася добре, – згадує Валерій. – Я, вчорашній школяр, швидко звик до розпорядку дня та дисципліни, за короткий час у мене з'явилося чимало друзів серед співслужбовців, свої обов'язки намагався виконувати як слід, не цурався чорнової роботи. Але раптом у житті нашої держави постали важкі часи випробувань: спочатку події у Республіці Крим і анексія

півострова, а точніше, його захоплення Російською Федерацією, потім загроза, яка виникла на Сході України.

...У зоні АТО Матюшин опинився у липні 2014 р. Саме тоді на Луганщині тривали активні бойові дії. Терористи та російські найманці намагалися розширювати «свою» територію, гатили з важкої зброї по позиціях воїнів Збройних Сил України і населених пунктах, влаштовували провокації, розповідали про створення якоїсь «народної республіки». Надзвичайно важко було протидіяти їм у важкій ситуації, що склалася. Сьогодні Валерій може назвати чимало міст і селищ, в яких побував у ті буремні місяці: Макарове, Щастя, Тепле,

Хрящувате, Лутугине, Луганський аеропорт...

На війні траплялося різне. Інколи окремі бойові епізоди раптово спливають у свідомості. Валерій подумки переживає їх наново, хоча ніколи про це не говорить із друзями: це, як то кажуть, глибоко особисте.

... Одного разу він врятував життя друзів. Сталося це під час бою за дорогу на Хрящувате. Бойова машина відкрила вогонь по сепаратистах. При стрільбі гармати БМП із димом виділяється вуглекислий газ, і молодший сержант Юрій Степанов на третину виліз із башти подихати повітрям. Раптово поряд розірвалася міна. Воїн був контужений і, втративши свідомість, впав у люк. Помітивши це, Матюшин миттєво закликав на допомогу воїнів. Десантне відділення було відкрите, і молодшого сержанта швидко витягли з броні.

...Під час одного з боєзіткнень Валерій помітив, як у триплекс влучила куля. Постріл був поодиноким. «Снайпер, – миттєво збагнув механік-водій, – і перебуває десь неподалік»...

Запам'ятався Валерію й інший бій, коли з'явився у роті єдиний «двохсотий», коли сепаратисти просто накрили шквалом вогню «градів» наших воїнів.

Зараз мій співрозмовник спілкується з бойовими побратимами телефоном та коли перебуває вдома під час відпустки. Це – старшина Руслан Лозюк, старші сержанти Микола Дикий і Василь Пал, молодші

сержанти Сергій Федорук і Валерій Попович, старший солдат Віктор Барна, рядові Михайло Сивач, Юрій Капустей, Олександр Малиш, Назар Кваснюк і Василь Дулов. Саме із ними Матюшин пліч-о-пліч пройшов пекельними дорогами Донбасу, не раз дивився в очі смерті, радів перемогам й тому, що залишився живий.

– Про війну ми майже не говоримо, – розповідає Валерій, – ділимось новинами та здобутками, планами на майбутнє. В моїх – отримати освіту та продовжити службу у військах. Навчаюся вже на другому курсі за спеціальністю «Ремонт автомобілів та автомобільних двигунів». Подобаються заняття, які проводить підполковник Михайло Грубель. А вивчаємо ми будову автомобілів «Урал», КамАЗ, ЗИЛ, ГАЗ, КраЗ та МТЛБ. Тут, в Академії, чудова навчальна база. Ми маємо можливість проходити практику. Наприклад, влітку та восени минулого року обслуговували та готували до відправки у війська техніку на Львівському бронетанковому заводі. Цьогоріч наприкінці квітня їдемо на стажування у військові частини.

Багато про що говорили ми з Валерієм Матюшиним, і ця розмова переконала мене у головному: людина на своєму місці та наполегливо крокує до нових висот у військовій службі.

Ігор МОСЕЙЧЕНОК

*Війна перевіряє
молодих
командирів на
зрілість. І
вчорашні кур-
санти, ще зовсім
хлопчики, яким до-
лею судилося
навчати та ве-
сти в бій вдвічі
старших за себе, з
чесною
витримують всі
випробування*

**«...ЯКЩО БОГ ДАВ МЕНІ
ШАНС ВИЖИТИ,
Я ПОВИНЕН ЖИТИ
ЗВИЧАЙНИМ ЖИТТЯМ»**

На долю старшого лейтенанта Сергія Шовкового їх випало чимало. 2014-го, коли Сергію ледве виповнився 21 рік, він був поранений, втратив ногу, але зміг подолати біль і перемогти обставини. «Я хочу, щоб на моєму прикладі хлопці зрозуміли, що треба жити й радіти життю, навіть якщо ти отримав тяжке поранення», – каже офіцер. У старлея зовсім юне обличчя, з очима мудрої дорослої людини. Майже відразу після госпіталю він повернувся до війська і нині служить у Чернігівському об'єднаному міському військкоматі.

Стати офіцером Сергій мріяв з дитинства, тож після закінчення школи без вагань подав документи на факультет бойового застосування військ Львівської академії сухопутних військ.

Швидко минуло навчання, і 2014 року Сергій Шовковий отримав диплом та звання лейтенант Збройних Сил України. Це був дуже складний час для нашої країни, військом потребувало командирів. «У

нас не було ані випускного вечора, ані довгоочікуваного свята вручення дипломів. 21 червня отримали офіцерські посвідчення і відразу роз'їхалися по частинах. 23 червня я вже був у 1-й танковій бригаді, куди мене направили для подальшого проходження служби», – розповідає Сергій.

Перші три тижні новоспечені лейтенанти, а до Гончарівського, де дислокується частина, їх прибуло семеро, готували техніку, ще тиждень займалися бойовою і тактичною підготовкою з особовим складом. Про те, що їдуть у зону бойових дій, дізналися за два дні до відправки ешелону.

«У моєму взводі я був наймолодшим, десь половина – контрактники, решта нещодавно мобілізовані. Це були 40-50-річні люди зі сформованим характером, звичками, життєвими принципами. Цивільній людині складно уявити, що такі дорослі чоловіки будуть підкорятися двадцятирічному хлопцеві. Але у війську, тим більше в армії,

яка веде бойові дії, все по-інакшому.

У нас відразу склалися добрі робочі стосунки з чіткою градацією: я – командир, вони – підлеглі. Я дуже вдячний своїм викладачам, що навчили ведення бойових дій у сучасних умовах. Серед них багато бойових офіцерів, які пройшли Афганістан, побували у складі миротворчих місій у багатьох «гарячих точках» світу. Ці знання я намагався передати своїм підлеглим. І хлопці відразу в мене повірили», – каже старший лейтенант Сергій Шовковий.

22 липня хлопці отримали наказ командира бригади про відправку в зону АТО, день готували техніку, ще день пішов на її завантаження. 24 липня перший ешелон з військовими вирушив з Чернігова на Схід. У зону бойових дій виїжджали дві роти. Фактично це була перша бойова тактична група, сформована на базі 1-ї танкової бригади (за винятком невеликого підрозділу, який було доставлено літаками в район

Луганського аеропорту). Ешелон прибув до Харкова, там розвантажилися і далі своїм ходом попрямували на Луганськ.

На передньому краї

– Тільки-но дісталися місця розташування бригади, отримали наказ: шикуватися в колону та відправлятися на місце бойових дій, – згадує Сергій. – Нам дали завдання стримувати противника на окремі ділянки оборони в районі Металіста, щоб він не просунувся в розташування наших частин. Це – селище за 10 кілометрів від Луганська на трасі Луганськ – Сєверодонецьк. Там точилися активні бої і селище переходило з рук у руки. Ділянка стратегічна, а оборона була на той момент досить ріденька. Ми висунулися на бойові позиції у складі двох взводів. Зорієнтувалися на місцевості й почали копати окопи та бліндажі. Це вже потім, місяців десь за п'ять, бліндажі, окопи, укріплення будували спеціальні механізовані батальйони, ми ж були першими і робили все самі. Місцевість рівнинна, все як на долоні, тож чим глибший окоп, тим більше збережених життів.

Це – найближчий до ворога передній край. Позиції противника десь за кілометр від нас. З озброєнням у нас було слабенько: три БМП-1 і автомати. У противника було все: сучасні машини, тепловізори, далекоміри. Ситуація приблизно така: «Запорожець» змагається з BMW на швидкість.

Боєприпасів теж було обмаль. До нас оборону там тримали бійці 30-ї механізованої бригади, в них був повний боекомплект, стріляли, не шкодуючи снарядів, не даючи противнику наблизитися до своїх позицій. А ми економили боєприпаси, стріляли лише прицільно, на ураження, підпускаючи їхні групи близько до себе.

Вони зрозуміли, що ми економим боєприпаси, і пішли в наступ. На другий день оборони російський танк підбив мою «беемпешку», що знаходилась на ключовій позиції — на розі і відбивала атаки відразу з трьох напрямків. Після цього стало ще складніше стримувати ворога.

На стрільбу ми вже практично не реагували. Коли стріляють, страшно перші дві години, потім уже ні. Аж раптом вони припинили вогонь.

Не стріляють, отже, задумали якусь провокацію. Постійно відбувалися мінометні обстріли, все, як у старих воєнних фільмах, тільки наяву. Спочатку стрільба була вдень, десь через тиждень почалися постійні мінометні обстріли й уночі. Противник вів по нас точкові обстріли, але ми не тільки тримали позиції, а ще й давали йому відсіч, не дозволяючи ворожим групам прорватися в наші тили.

Фатальний бій

– Друге серпня здавалося звичайним днем оборони, якщо не враховувати того, що противник надто інтенсивно поливав вогнем наші позиції. Активний мінометний обстріл тривав із 7-ї ранку до 12-ї, за цей час сепаратисти добре пристрілялися, «промацали» наші позиції і почали вести прицільний точковий вогонь. Я вирішив усіх своїх людей відправити в укриття, і коли забирав двох останніх, забіг надто далеко. Хотів точніше засікти точку, з якої ведеться мінометний обстріл, – розповідає офіцер.

Міномет він засік і вже приготувався передавати координати артилеристам, але трохи забарився і не встиг зістрибнути в укриття. За три метри від Сергія розірвалася міна. Все його тіло було посічене осколками, не зачепило тільки праву руку, голову і груди (те, що захищене шоломом і бронезилетом).

Солдати занесли командира в укриття, надали першу допомогу. Якби не вони, офіцер просто б сплив кров'ю. Потім був польовий госпіталь, звідки його вертольотом доправили до госпіталю в Харків. Там зробили дві операції, руку врятували, по нозі теж був непоганий прогноз, але через 4 дні Сергія перевели до Київського госпіталю, де лікарі відразу заговорили про ампутацію.

– Казали, що є загроза гангрени. Прокинувся в реанімації, бачу – немає ноги вище коліна. Звичайно, страшно, звичайно, прикро. Але я відразу вирішив для себе: якщо Бог дав мені шанс вижити, я повинен жити звичайним життям, – каже Сергій.

Він вирішив повернутися до армії, і, перемагаючи біль, почав послідовно втілювати свою мрію в життя. Ще у госпіталі, буквально через місяць після операції, Сергій став

на протез. Зазвичай, це роблять мінімум через шість місяців після ампутації, коли рана на культі вже загоїться. Та він намагався якомога швидше стати на ноги, навчитися ходити і повернутися у стрій. Це був нереальний біль, від якого іноді ставало темно в очах, але хлопець був налаштований на перемогу. Сергій не хоче, щоб його жаліли, навіть матері заборонив плакати. Усім казав, що в нього просто поранення, він вилікується і буде продовжувати служити. І в найтяжчі хвилини життя Сергій продовжує усміхатися та випромінює оптимізм. У цього хлопця надзвичайна сила волі та жага до життя. Саме вона допомогла йому повернутися у стрій.

Справжня людина

Відразу після госпіталю Сергій Шовковий звернувся до Міністерства оборони з рапортом про поновлення на службі. І нині служить у Чернігівському об'єднаному міському військкоматі на посаді начальника відділення забезпечення. Офіцер отримав звання старший лейтенант.

– Так, мені не потрапити в бойові частини, я служу в військкоматі, але й тут я намагаюся всі свої сили, знання та вміння вкладати у справу підвищення обороноздатності нашої Вітчизни, – каже старший лейтенант Шовковий.

Про своє поранення намагається не розповідати. Ті, хто з ним близько не знайомий, навіть не здогадуються, що цей чемний, завжди привітний і усміхнений офіцер не має ноги. Він нікому не каже, як під вечір набрякає і болять кукса, намагається тримати поставу і не показувати, як йому важко ходити. – Коли нога починає боліти, намагаюся відволіктися, не думати про неї. Звичайно, можна почати себе жаліти, закинути протез і ходити на милицях, але тоді ти ніколи не будеш жити повноцінним життям. І я вирішив, що цей шлях не для мене. Я не звик до жалю, і про мій біль ніхто не знає, крім мене, – говорить офіцер.

Сергій підтримує зв'язок зі своїми бойовими побратимами з 1-ї танкової бригади, радіє їхнім успіхам та перемогам. Із захопленням розповідає про своїх колишніх підлеглих – сержантів-контрактників, називає їх диво-воїнами, радіє успіхам свого товариша по Академії Михайла Кірвана. Михайло, попри важке поранення легенів, яке отримав біля Донецька, продовжує служити у війську і вже неодноразово побував у зоні АТО. На свою долю Сергій не скаржиться. Він відкритий

для світу і людей, дуже порядний та людяний.

Проект «Переможці»

Сергій Шовковий – учасник проекту ТСН «Переможці», в якому взяли участь 18 воїнів АТО, які втратили кінцівки, але не втратили сили духу. Вони – живий приклад для наслідування і для хлопців-новобранців, і для військовослужбовців-контрактників, і для поранених, і просто для всіх громадян, які потрапили у складні життєві обставини. Ці хлопці – справжні переможці над ворогом, обставинами, болем, проблемами.

– Багатьох учасників проекту знав ще по госпіталю. Своім прикладом ми показуємо, що люди на протезах – повноцінні члени суспільства, які навчаються, працюють, втілюють свої мрії та досягають нових вершин. І що попри поранення та інвалідність можна жити звичайним повноцінним життям, – розповідає Сергій. – А ще ми бачимо, що про нас не забули, і це дуже важливо. Адже найстрашніше, коли, пройшовши через усі страждання та біль, ти залишаєшся забутим і нікому не потрібним. Під

час проекту ми відчували, що про нас знають, пам'ятають, нас люблять. І ти розумієш, що треба жити й радіти кожному прожитому дню. Я ні про що не шкодую, я офіцер, чесно виконував і виконую свій військовий обов'язок, захищаючи Україну.

Олена БЕРЕЗКІНА

А НАШ «БРОНЬОВАНИЙ КУЛАК» – ТАКИ МІЦНІШИЙ

Одним із аспектів ворожої пропаганди, який став напрямом інформаційної інтервенції проти України, є те, що ми воюємо застарілим озброєнням, яке, начебто, в рази поступається російським розробкам. Чи не десятиліття вся інформаційна машина нашого агресивного сусіда промивала мізки і своїм громадянам, і жителям навколишніх держав про непереможність «новітньої» російської зброї.

Але при більш детальному огляді стає зрозуміло: чимало сучасного російського озброєння та техніки – просто не зовсім вдалі переробки радянських зразків. До речі, створених здебільшого українцями на українських підприємствах.

Візьмемо, для прикладу, гордість російської ударної сухопутної сили основний бойовий танк Т-72. Його перша модифікація була прийнята на озброєння в Радянському Союзі ще 1973 року. За задумом, ця бойова машина мала стати основним «броньованим кулаком» у добуванні «підгнилого Заходу». Та після розпаду СРСР у Збройних Силах України залишилась певна кількість різних модифікацій танка Т-72. Однак керівництвом нашого оборонного відомства було прийнято рішення зняти їх з озброєння. Головних причин було дві. Перша – танк повністю виготовляють у Росії. А друга – його обслуговування є вкрай дорогим.

До речі, після прийняття такого рішення Міністерство оборони України було піддано чималій критиці. Мовляв, на озброєнні залишились лише старі Т-64. Проте саме «шістдесятчетвірки» повністю виготовляються в Україні, а за наявності талановитих інженерів і зброярів вони легко вдосконалюються до вимог часу.

Сьогодні, маючи досвід ведення бойових дій з російськими найманцями, які воюють із сучасними зразками «імперської» зброї, ми можемо порівняти реальні бойові характеристики цих

танків. А головне, що це роблять наші мужні патріоти, які звільняючи Донбас від російських терористів, беруть безпосередню участь у танкових дуелях з російськими танкістами. Серед них і випускники нашої Академії.

Так от, за їхніми словами, «шістдесятчетвірка» є простою для опанування будь-ким – як механіками, так і членами екіпажу. А одним із головних плюсів нашого танка є стовідсоткова можливість його ремонту в польових умовах і без використання додаткових пристроїв та механізмів. Виявляється, у Т-64 немає такого механізму, який би не піддавався повноцінному ремонту. На відміну від російських машин, у нас все просто і доступно.

Окремої критики від українських танкістів зазнало і внутрішнє обладнання машин нашого ворога. Для того, щоб

навчити пересічну людину користуватись системою ведення вогню, в наших танках потрібно дві, щонайбільше – три години. У росіян – це купа тумблерів, кнопок і защіпок, які під час ведення активного бою важко використовувати, та й вивчити алгоритм їхнього застосування дуже складно. А все має бути відточено до автоматизму, адже на полі бою від частки секунди залежить твоє життя.

Крім цього, важливим аспектом є заміри відстані до цілі. У наших танках всі поправки (на погодні чинники, тип боеприпасів тощо) вводяться автоматично. Росіяни ж мають робити це вручну.

Абсолютно ніякої критики не витримує російський автомат заряджання. Він надзвичайно примхливий. Постійні відмови та поломки навіть при незначному використанні. А в наших танках можна вести заряджання навіть з відсирілим боеприпасом. Крім цього, український автомат заряджання дозволяє вести бій за повної його поломки або за відсутності навідника. Тоді заряджання можна провести вручну.

Важливим аспектом у бою є кучність і дальність стрільби. І в цьому ми теж маємо перевагу.

Під час ведення бою ми з танкової гармати Т-64 легко влучаємо в ціль розміром два на чотири метри, яка знаходилась на відстані близько п'яти кілометрів. З російського танка це просто неможливо зробити. Там немає, скажімо, виправлення похибок на вітер тощо. А в нас усе це є. До речі, наша ходова теж краща. За словами танкістів, за чотири місяці українські машини «пробігли» понад три тисячі кілометрів без суттєвого втручання в ходову та трансмісію. Натомість росіянам потрібно «обслуговувати гусениці» чи не після кожного виходу. Також наші танки значно економніші за ворожі.

Досвід бойових дій довів, що і підготовка наших екіпажів краща, ніж у росіян. Адже наші танкісти

вправно влучають у цілі за 500–600 метрів і на гранично далеких відстанях. А ще вони можуть вести бій і з ходу, і з вогневих позицій.

На цій неоголошеній війні наші танкісти не рахували і не рахують знищені одиниці ворожої техніки чи живої сили. Вони кажуть, що просто захищають Україну. Так було і буде надалі.

НАВЧАЮТЬСЯ ТОГО,

Серед артилеристів стоміліметрову протитанкову гармату МТ-12 інколи ще називають «снайперською гвинтівкою». І все через те, що довгоствольна «рапіра» легко знаходить вразливі місця на ворожій бронетехніці. Це у разі, якщо біля гармати порасться добре підготовлений розрахунок! Тоді начувайтесь панцирники противника і краще у зону ураження гармати не потикайтесь. Саме так і було, приміром, під час проведення Антитерористичної операції в районі Донецького аеропорту...

Про дії артилеристів у цій гібридній війні добре поінформовані курсанти Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, які навчаються на факультеті ракетних військ та артилерії. Досвід старших товаришів переймають не лише уважно вивчаючи теоретичний матеріал, але й в ході польових виходів, відпрацьовуючи навчальні вправи саме

із застосуванням 100-міліметрових протитанкових гармат.

Нещодавно на одному із навчальних полів Міжнародного центру миротворчості та безпеки першокурсники вели стрільбу по нерухомих цілях: позиції ворожої артилерії, бронетранспортері тощо. Вправи виконували як з використанням вкладного ствола, так й штатним снарядом. Під керівництвом офіцерів-викладачів вони діяли у складі бойових розрахунків гармат. Кожен відпрацьовував дії у посаді командира гармати, навідника, заряджаючого, замкового, підношувача боєприпасів.

– Повірте, для того, щоб уражати противника, мало запам'ятати тактико-технічні дані гармати та балістичні формули. Майбутній офіцер-артилерист повинен чітко знати, так би мовити, маневр кожного номера бойової обслуги. Саме тоді і результат прийде! Власне над цим і працюємо під час нинішнього польового виходу: отриманні знання закріплюємо на практиці, шліфуємо до автоматизму. Це запорука того, що у майбутньому офіцер готуватиме особовий склад до дій в умовах реального бою, не роблячи жодних послаблень, – наголошує викладач факультету РВіА майор Павло Олійник. – Як бачите, хлопці стараються і настрої у них

ЩО ПОТРІБНО НА ВІЙНІ

відповідний. А ще вони обов'язково допомагають один-одному. Інакше не можна, адже серед них є юнаки з реальним бойовим досвідом, які про війну знають не зі слів!...

Дійсно, приміром двадцятичотирирічний сержант Василь Тяско півтора роки провів на передовій у зоні збройного протистояння і нагороджений орденом «За Мужність» III ступеня. Свій вибір військової спеціальності зробив свідомо: артилерія – і крапка!

– Зважте: строкову служив у Дівичках, в артилерійській учебці, – розповідає Василь. – Згодом довелося й повоювати. Особливо запам'яталися бойові дії, коли разом із побратимами прикривали відхід наших військ з Дебальцівського плацдарму. Працювали й в інших гарячих «точках» лінії зіткнення. Знаєте, є такий вислів: зрісся з артилерією... Так що, коли вирішив продовжувати військову кар'єру – подав документи на факультет РВіА. Тепер навчаюсь «науки перемогати» і намагаюсь не лише набувати нових знань, але й передавати своїм товаришам бойовий досвід. Приміром те, як краще маскувати позиції, або ж швидко розгортати чи згортати підрозділ на вогневих позиціях... Всі вони випробувані неодноразово війною.

Разом із першокурсниками практичну майстерність у володінні «Рапірами» вдосконалювали й військовослужбовці за контрактом, які проходять курс підготовки артилеристів на базі 184-го Навчального Центру Академії. А на сусідніх вогневих позиціях курсанти другого курсу факультету РВіА проводили практичні заняття із ураження цілей із мінометів 2Б11 та 2Б9.

До речі, окрім набуття практичних навичок та умінь з профільних дисциплін, майбутні офіцери-артилеристи проходили тижневий курс виживання.

*Підполковник
Володимир СКОРОСТЕЦЬКИЙ
Фото автора*

Минулого року на факультеті журналістики Львівського національного університету імені Івана Франка була започаткована нова спеціалізація – «воєнна журналістика». Поява цього важливого напрямку обумовлена якісно новим розвитком Збройних Сил України, російською агресією в Криму і на Донбасі, необхідністю суттєвого покращення військово-патріотичного виховання молоді.

ВОЄННІЙ ЖУРНАЛІСТИЦІ БУТИ

У засобах масової інформації Міністерства оборони України ці питання висвітлюють військові журналісти, які мають відповідні знання й військову підготовку. Але ж сьогодні проблеми війни, тилового забезпечення висвітлюють усі вітчизняні телеканали, чимало публікацій читаємо у газетах та журналах. У таких випадках матеріали готують «воєнні кореспонденти», тобто цивільні медійники, які з власної ініціативи поїхали в зону проведення Антитерористичної операції, щоб задовольнити інформаційний запит своїх глядачів або читачів.

Закономірно, що для грамотного й об'єктивного висвітлення бойових дій, цивільні журналісти повинні мати хоча б елементарні ази військової служби, в-першу чергу заходів безпеки, щоб вберегти життя своє та знімальної групи. Такий досвід навчання, до речі, є у журналістів сусідньої Польщі.

Пресово-інформаційний департамент Міністерства оборони РП і Центр підготовки до закордонних місій у Кельцах організовує вишкіл для цивільних репортерів, які мають намір працювати у регіонах світу, де перебувають польські військові контингенти. У програмі передбачено не тільки лекції на військову тематику, але й практичні заняття, що стосуються правил поведінки під час обстрілу, основ самозахисту, надання першої медичної допомоги тощо.

Тому спеціалізація «воєнна журналістика» є викликом часу, нагальною необхідністю. Саме тому й з'явилась така можливість для студентів, майбутніх магістрів

журналістики, загальним терміном – два роки.

Звичайно, вибір добровільний. І першими слухачами спецкурсу стали Лілія Імбіровська, Соломія Наум, Олег Бажанський та Ярослав Сиваківський. Проводить заняття з майбутніми воєнними журналістами факультету колишній головний редактор газети Західного оперативного командування «Армія Україна» полковник запасу Євген Склярченко. За цей час вже прочитані лекції, проведені практичні заняття, відбулися зустрічі із журналістами Західного регіонального медіа-центру Міністерства оборони України та Національної гвардії, які виконували завдання у зоні АТО.

Щоб дати студентам не лише професійні знання, але й потрібні навички, декан факультету

журналістики Університету Михайло Присяжний звернувся до начальника Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного генерал-лейтенанта Павла Ткачука з проханням допомогти у підготовці воєнних журналістів і отримав позитивну відповідь. Відтак, до підготовки студентів-журналістів залучено одночасно два Національних навчальних заклади – університет і наша Академія. Це не навчання за програмою військової кафедри, а конкретна, цілеспрямована допомога у вигляді науково-практичних тренувань.

– Організацію співпраці генерал-лейтенант Павло Ткачук доручив заступнику начальника Національної академії з навчальної роботи полковнику Олексію Красюку, – розповідає полковник запасу Євген Склярченко. – Віддамо належне, Олексій Павлович сумлінно поставився до виконання завдання, надав студентам можливість взяти участь у випуску молодих офіцерів, влаштував захоплююче тригодинне навчання на кафедрі вогневої підготовки, визначив питання, які вирішуватимуться в найближчій перспективі.

До речі, про заняття на кафедрі вогневої підготовки слід розповісти детальніше. Викладач підполковник Олексій Ніколаєв доступно розповів студентам про зразки стрілецької зброї, набої, снаряди, що використовуються для стрільби з танків. Вони мали змогу потримати в руках, розібрати та зібрати пістолет Макарова, автомат Калашникова, снайперську гвинтівку Драгунова.

А от заступник начальника кафедри вогневої підготовки полковник Олександр Тимошук навів досить цікавий факт щодо заміни магазину і перезарядки автомата у бойових умовах. Виявляється, що зручніше це робити не правою

рукою, як написано в підручниках і раніше вимагалось, а лівою. Все це він продемонстрував. Студенти із захопленням слухали його розповіді, тим більше, що полковник Олександр Тимошук – учасник бойових дій, не один місяць провів у зоні АТО, де командував аеромобільно-десантним батальйоном.

Приємні враження залишилися і після відвідування навчально-лабораторного комплексу. Інженер Віктор Руденко показав, як правильно користуватись зброєю, розповів про заходи безпеки. А потім студенти майже півгодини стріляли з пістолета та автомата по мішенях. І хоча не бойовими набоями, та все

ж таки з бойової зброї. У парку бойових машин професійне заняття провів танкіст по життю старший викладач кафедри вогневої підготовки полковник Роман Холявка.

Де, як не в Академії, студенти мали змогу побачити і навіть посідіти у танку Т-64, БМП-2, в автоматичному режимі побачити роботу механізму заряджання танкової гармати.

Майбутні воєнні журналісти були просто у захваті від першого науково-практичного тренування. Сподобались сучасна матеріальна база з широким використанням комп'ютерної техніки, технічно обладнана аудиторія. А ще – майстерність викладачів, простота й доброзичливість, повага до професії.

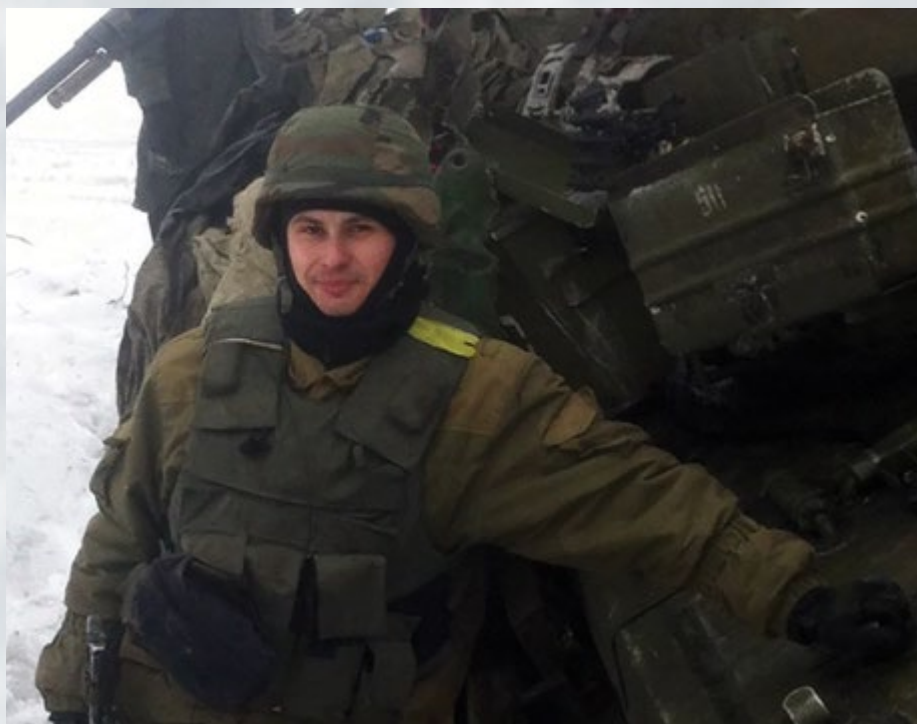
– У наступні півтора року ми плануємо побувати на інших кафедрах, зустрітися з викладачами і курсантами, відвідати 184-й навчальний центр, пройти стажування в журналі «Офіцер України», телепрограми «Звітяга», – говорить Євген Склярєнко. – А відтак, я переконаний, що в майбутньому воєнні журналісти будуть готувати якісні матеріали про армійські будні. І щоразу будуть із вдячністю згадувати Національну академію сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, яка допомогла їм стати справжніми фахівцями.

Ігор МАХНО

ПОДВИГ РОЗВІДНИКА СЕРГІЯ СВИЩА НА ВИСОТІ 307,6

Офіцер підбив один із ворожих танків. Другий – зупинити не встиг. Людина до здійснення подвигу йде протягом усього життя, хоча сам подвиг інколи триває мить або декілька хвилин. Командира розвідувальної роти старшого лейтенанта Сергія Свища до такого вияву героїзму та мужності доля готувала понад 25 років. Віхи на шляху до подвигу такі самі, як і у багатьох інших військових.

Ріс і виховувався у багатодітній сім'ї, закінчив 11 класів загальноосвітньої школи, Національну академію сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного. Встиг прослужити на посаді офіцера не повних три роки, разом із дружиною Іриною побачити перші кроки півторарічного синочка Артема. Але не встиг отримати власну квартиру, хоча б раз відпочити на морі, побачити інші країни. Словом, не встиг отримати ті земні радощі, які вже знайомі його цивільним одноліткам. Але обрана ним професія захисника України стала точкою відліку на шляху до подвигу. Здійснив його на висоті 307,6, яку згодом військові назвали «Валера», на честь командира танкового взводу, який першим почав обживати її як опорний пункт поблизу села Санжарівка.

Наприкінці січня 2015 року старший лейтенант Сергій Свищ прибув сюди, щоб змінити захисників цього рубежу. Саме тоді тут вкрай загострилася ситуація. Ось як її охарактеризував у поданні на відзначення державною нагородою (посмертно) старшого лейтенанта Сергія Свища командир 54-го окремого гвардійського розвідувального батальйону оперативного командування «Північ» Сухопутних військ Збройних Сил України підполковник Леонід Іпатенко: «24 січня розташування спостережного пункту було зруйноване артилерійським обстрілом з боку незаконних збройних формувань. Особовий склад був вимушений перейти на розташований поруч взводний опорний пункт 128-ї окремої гірсько-піхотної бригади. Наступного дня до нього зі своїми підлеглими прибув старший лейтенант Сергій Свищ для заміни особового складу. У цей час після масованого артилерійського та мінометного обстрілів позицій спостережного пункту зі сторони Санжарівки почався наступ п'яти ворожих танків та бойовиків чисельністю близько ста осіб. Командир роти старший лейтенант Сергій Свищ прийняв рішення разом із особовим складом взводного опорного пункту дати бій противнику та не допустити прориву ворога в тил розташування наших військ.

Силами особового складу було знищено два ворожих танки та частково групу російських найманців. Ще один із ворожих танків почав рухатися до окопу, де знаходився

смертельно поранений Сергій Свищ. Бійці підбили цю броньовану машину, але під гусеницями ворожого танка виявили його тіло без ознак життя. У результаті цього бою був зірваний наступ ворога, який втратив 4 танки та до 70-ти бойовиків, захопили у полон одного з танкістів противника».

Це подання командира – офіційний документ, тож у ньому, звісно, не відображені людські якості героя. Тому, щоб доповнити його портрет, зв'язався з тими військовослужбовцями, які добре знали Сергія Свища. Так, підполковник Леонід Іпатенко в телефонній розмові сказав: «Я займався організацією підготовки його роти перед відправленням у район проведення Антитерористичної операції. Мені все подобалося в офіцерові. Особливо такі командирські якості, як професіоналізм, турбота про підлеглих, уміння знайти підхід до кожного з них. Солдати за це поважали його, були готові якомога краще виконувати вказівки та розпорядження».

А ось що розповів про свого командира Олексій Ружицький: «Якось Сергій зустрів мене і запитав: „Підеш до мене заступником з технічної частини?“ Я нагадав, що маю лише солдатське звання. А він заспокоїв, мовляв, ти закінчив інститут за спеціальністю „інженер“. Запевнив, що клопотатиме про призначення мене на посаду. Я погодився, оскільки давно знав Сергія як справжнього офіцера-професіонала. Він мені допоміг увійти у курс справ щодо підтримання в належному стані технічного господарства роти, а це понад десяток одиниць БМП. Я жодного разу не чув, щоб командир роти на когось із підлеглих підвищував голос. Бійці поважали свого ротного. Вони були готові йти за своїм командиром,

не вагаючись, у вогонь і воду. Наш командир був прикладом мужності та героїзму. Так і того дня 25 січня 2015 року в критичну хвилину бою Сергій Свищ підбив один із танків ворога. Другий, через смертельне поранення, зупинити не встиг...»

Телефоном поспілкувався з удовою загиблого героя Іриною Свищ. Поцікавився, як познайомилась із Сергієм, яким запам'ятала на все життя? «Як кожна дівчина, я мріяла про лицаря на білому коні, – розповідала Ірина Валеріївна. – І знаєте, за деякий час після першого знайомства він саме таким і постав переді мною...»

Коли Сергій навчався на випускному курсі Академії, призначив мені у Вербну неділю зустріч у Львові, на Високому замку. Сказав, що підготував сюрприз. Зійшли з ним на гору, і тут нас оточили його друзі-курсанти. Вручили мені квіти, а Сергій став на коліно та освідчився в коханні. Того ж року ми розписалися. А коли його призначили командиром розвідувального взводу в місто Новоград-Волинський, переїхала туди. Винайняли квартиру й ніби сонце з'явилося в ній. Коли ми ще зустрічалися, я в Інтернеті називала Сергія сонечком. Тут зійшло й наше спільне сонечко – народився синочок Артем, коло якого всією душею упадав мій чоловік. А одного дня прийшов додому такий щасливий і з порогу випалив: «Я тепер командир розвідувальної роти...»

Ірина Валеріївна й тепер живе у квартирі, яку колись винайняв Сергій Свищ і звідки пішов на війну, у війну безсмертя. Командування частини дбає про родину загиблого офіцера. Як повідомила Ірина Валеріївна, незабаром обіцяють забезпечити житлом для постійного проживання.

У місті Устилуг Волинської області на приміщенні школи, яку закінчив Сергій, планують встановити меморіальну дошку на честь загиблого героя...

P. S

... Пізніше матір загиблого Героя дізналася, що він не мав бути в тому окопі, але один із його підлеглих навідріз, під загрозою розстрілу, відмовився їхати на блокпост. Відчуваючи свою відповідальність перед військовослужбовцями, які займали відкриті позиції без будь-яких командирів, Сергій на БМП разом із водієм вирушив на висоту, яку між собою називали «Валера». Після того бою вижила половина бійців, решта – загинули. Серед них і устилужанин Сергій Свищ.

Героя довго не могли витягнути з-під танка, оскільки сепаратисти ще декілька днів вели шквальний вогонь по позиціях українських формувань. І увесь цей час матір сподівалася, що її єдиний син живий. Коли ж тіло Сергія вдалося звільнити з-під танка, його ще довго возили по моргах Донецької області через відсутність документів. Адже в офіцерів-розвідників не повинно бути при собі документів.

Коли тіло загиблого офіцера доставили у Дніпропетровськ, один із військових зумів розблокувати його мобільний телефон, який був при ньому, та зробити дзвінок на перший номер із телефонної книги. Так рідні дізналися про загибель Сергія. Якби запізналися із упізнанням на день-два, Сергія поховали б як невідомого.

Відшукати тіло загиблого, каже Катерина, допомогла молитва перед іконою Божої Матері, що знаходиться в одному з храмів Рівненської області, куди вона їздила за порадою устилужан.

ТАКТИЧНУ, ВОГНЕВУ, МЕДИЧНУ ПІДГОТОВКУ ОПАНОВУЮТЬ КОНТРАКТНИКИ 184-ГО НАВЧАЛЬНОГО ЦЕНТРУ

На військовому стрільбищі полігону військовослужбовці стріляють із стрілецької зброї та гранатометів, метають гранати, отримують знання із тактичної медицини та вивчають прийоми рукопашного бою. На горі Піщана на 8-ми навчальних місцях контрактники отримують знання та навички, набуті українською армією під час проведення Антитерористичної операції. Під час тактичних навчань бійці вчаться супроводжувати конвой, відбивати напади диверсійних груп, виявляти та знешкоджувати снайперів, а також відпрацьовують тактику бою у місті. Саме цей досвід допоможе бійцям зберегти своє життя під час реальних бойових дій на Сході України.

Від початку 2016 року всі чоловіки та жінки, які вирішили стати професійними військовими, районними військовими комісаріатами скеровуються у Навчальні центри.

Тут кандидати на військову службу за контрактом проходять медичний, психологічний та професійний відбір, по

завершенні якого у Навчальних центрах військовослужбовці підписують контракт та отримують військовою форму.

Військовослужбовців, що підписали контракт у 184-му Навчальному центрі наприкінці лютого 2016 року, відрізняє висока мотивація – 90% з них готові їхати у зону бойових дій. Лише кожен десятий контрактник, маючи відношення із військових частин, які дислокуються поблизу їхнього місця постійного проживання, бажають служити вдома. Загалом у 184-му Навчальному центрі у третю групу набрано 817 військовослужбовців, а відмовлено у проходженні служби 58 претендентам. Серед основних причин відмов – виявлені хвороби, неправильно оформлені документи, а також прибуття до Навчального центру у нетверезому стані.

У третій групі контрактників 184-го Навчального центру традиційно не змінилася кількість учасників АТО, які після демобілізації вирішили повернутися у лави

Збройних Сил, – це кожен четвертий військовослужбовець. Своє майбутнє в українській армії бачить молодь і у третій групі контрактників, і це вже також стало традицією, кожен десятий військовослужбовець – віком до 20 років, а загалом половина групи – це хлопці та дівчата віком до 29 років. Майже половина третьої групи не служила у Збройних Силах, у групі з восьми сотень контрактників – 50 жінок, проте військову та професійну підготовку вони проходять на рівні із чоловіками.

80% військовослужбовців інформацію про умови проходження служби за контрактом отримали або від друзів, які служать в армії, або від працівників військових комісаріатів, і лише кожен п'ятий почув про них з телебачення або ж прочитав в Інтернеті. На запитання: «Чому Ви вирішили підписати контракт?», – відповіді розділилися майже порівну: мрія бути військовим, відчуваю відповідальність за захист держави, приваблюють високі соціальні гарантії або ж не було роботи і кар'єрних перспектив.

У 184-му Навчальному центрі упродовж двох місяців після підписання контракту військовослужбовці проходять первинну військову професійну підготовку та підготовку за військовим фахом, а після завершення навчання контрактники будуть розподілені по військових частинах Збройних Сил України. У найближчі вихідні ті військовослужбовці, які не служили у вітчизняному війську, складатимуть Військову присягу на вірність українському народові.

*Старший лейтенант
Іван КРИВИЙ
Фото автора*

Фізична підготовка була і залишається одним із основних предметів вишколу майбутніх офіцерів. За останній час вона зазнала суттєвих змін. Передусім завдяки впровадженню в систему фізичного гарту курсантів кращих іноземних напрацювань, а також досвіду проведення Антитерористичної операції.

КАРДИНАЛЬНО ІНШИЙ ФОРМАТ ФІЗИЧНОГО ВИШКОЛУ

За словами начальника кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту полковника Сергія Романчука, сьогодні фізичний вишкіл курсантів провадиться в кардинально іншому форматі, аніж це було раніше. Майбутні офіцери не лише

розвивають свою фізичну витривалість, спритність та силу, але й вчаться застосовувати ці якості у комплексі та обов'язково в умовах, наближених до реального бою. При цьому важливу роль відіграє здатність курсантів до логічного мислення й швидкого прийняття рішень.

Впроваджено нові нормативи та вправи, здебільшого військово-прикладного характеру. Мова йдеться не лише про комплекси, що включають у себе подолання перешкод, рукопашний бій, силові вправи, але й про командну роботу. Колективом кафедри створена низка сучасних мобільних елементів навчально-матеріальної бази, стаціонарна смуга перешкод, яка практично копіює об'єкти, що використовуються в арміях країн-членів НАТО та відображає найімовірніші перешкоди для українських воїнів в умовах загальновійськового бою. Чимало нормативів курсанти виконують зі зброєю, у засобах захисту та штатному спорядженні. За певних умов навантаження збільшуються за рахунок додаткових вантажів, які імітують боєприпаси або поранених військовослужбовців. Приміром, звичайний норматив з бігу на 100 метрів тепер виконується з положення лежачи та зі зброєю. А під час так званого «воєнного біатлону» курсанти поєднують крос та стрільбу із пневматичної зброї.

Вихованці Академії досить позитивно відгукуються про ці зміни. Кажуть, що з одноманітної дисципліни фізична підготовка поступово перетворюється на цікавий предмет навчання. Відтепер вони чітко усвідомлюють, для чого виконують той чи інший норматив і чим він корисний під час командного виконання бойового завдання. Щодо командної роботи, то вона згуртовує колектив, вчить приймати правильні рішення, нести відповідальність за своїх товаришів тощо. Особливо підтримують новачки учасники АТО. Вони пройшли нелегкі випробування війною і знають, що означає для військовослужбовця звикнути до зброї, нелегкого бронезилету, захисного шолома, скільки сил та умінь знадобиться, аби витягти з поля бою пораненого товариша, і зробити це під кулями...

Зрозуміло, нововведення щодо фізичного вишколу курсантів не залишаться в стінах вишу: отримавши офіцерське звання, вихованці Академії активно використовуватимуть нові підходи вже для підготовки своїх підлеглих у військах. Тому достатньо уваги вони приділяють також і методичній підготовці.

Майор Антон МИРОНОВИЧ
Фото автора

За роки Незалежності України 23-й раз у найстарішому військовому навчальному закладі держави – Національній академії сухопутних військ – відбувся випуск молодих вихованців вишу. Подія урочиста, але вже вдруге поспіль вона пройшла без особливої святкової атмосфери: не знято з порядку денного загрозу військових дій проти України з боку нашого північного сусіда, інші проблеми, які накопичилися останнім часом у житті нашої країни.

У ДОБРУ ПУТЬ, МОЛОДІ ЛЕЙТЕНАНТИ!

Цьогоріч, 27 лютого, в Академії зі стін видового військового вишу випустилося близько двох сотень молодих офіцерів.

Привітати молодих офіцерів прибули високоповажні гості: тимчасово виконуючий обов'язки Командувача Сухопутних військ Збройних Сил України генерал-лейтенант Руслан Хомчак, голова Львівської ОДА Олег Синютка, перший заступник голови Львівської обласної ради Парасковія Дворянин, міський голова міста Львова Андрій Садовий, голова Державної екзаменаційної комісії, перший заступник начальника штабу Командування Сухопутних військ Збройних Сил України генерал майор Петро Нікітенко, тимчасово виконуючий обов'язки

начальника Головного управління по роботі з особовим складом Збройних Сил України полковник Олег Бойко, заступник Командувача Сухопутних військ Збройних Сил України по роботі з особовим складом – начальник управління по роботі з особовим складом Командування Сухопутних військ Збройних Сил України полковник Олександр Голоднюк, начальник управління Служби безпеки України у Львівській області генерал-майор Віктор Андрейчук, прокурор Львівської області Роман Федик, начальник управління Державної пенітенціарної служби України у Львівській області – генерал-майор внутрішньої служби Михайло Дзюдзь.

Благословили випускників на

добру службу і мужній захист України Єпископ Сокальсько-Жовківської єпархії УГКЦ – Преосвященніший владика Михаїл Колтун, Митрополит Київський і Всієї України, Предстоятель Української Автокефальної Православної церкви – Високопреосвященний Владика Макарій. Також святковій урочистості відвідали представники численних іноземних делегацій.

Серед почесних гостей свята – випускник Академії 2013 року, учасник Антитерористичної операції, Герой України, командир 3-ї танкової роти танкового батальйону 92-ї окремої механізованої бригади оперативного командування «Схід» старший лейтенант Василь Божок.

– Здається ще недавно я був курсантом Академії, згодом став випускником вишу і отримав омріяний офіцерський чин, – підкреслив Василь у напутньому зверненні до випускників, – а сьогодні вже не уявляю себе без армійського колективу, в якому мені випала висока честь служити. Мої підлеглі із честю витримали важкі випробування бойовими діями у ході Антитерористичної операції на Донбасі.

Шановні лейтенанти! Будьте й ви гідними наслідувачами мужності та слави своїх попередників, старших товаришів, які не шкодують сил та відваги в ім'я нашої рідної Батьківщини. Сміливо беріться за справи, адже майбутнє і нашої держави, і нашого війська за вами.

З часів заснування і до сьогоднішнього дня навчальним закладом здійснено понад 80 випусків офіцерів. За роки незалежності України це вже 23-й випуск молодих

лейтенантів та другий достроковий випуск в Національній академії сухопутних військ.

Сотні вихованців Національної академії беруть активну участь в Антитерористичній операції. Чимало із них за мужність та героїзм відзначені державними нагородами, і з кожним днем їх кількість зростає.

Указами Президента України п'ятеро колишніх вихованців військово-навчального закладу у Львові нагороджені найвищою державною відзнакою – званням Героя України. Це майори Олександр Петраківський, Олександр Порхун, капітан Володимир Гринюк, старший лейтенант Василь Божок, а також старший лейтенант Євгеній Зеленський (посмертно).

158 офіцерів відзначені орденами Богдана Хмельницького різних ступенів та 44 – отримали ордени «За мужність» різного ступеня. Чимало військовослужбовців, які отримали військовий фах у Львові, відзначені медалями «За військову службу Україні», «За бездоганну службу»

та «Захиснику Вітчизни». Загалом закінчили Академію на відмінно та отримали дипломи з відзнакою і «Золотою медаллю» 8 випускників: лейтенанти Олександр Руренко, Василь Гірчак, Микола Муковоз, Богдан Куценко, Іванна Чобіт, Олександра Безсмертна, Тарас Попіль та Володимир Мороз. Ще 27 випускників отримали дипломи з відзнакою.

У святковій церемонії випуску вдячно прощалися з рідною Академією спеціалісти бойового застосування та управління діями механізованих і танкових підрозділів, фахівці наземної артилерії та артилерійської розвідки, а також офіцери, що здобули військовий освітній фах спеціалістів виховної та соціально-психологічної роботи у підрозділах Сухопутних військ. Крім того, отримують освітні сертифікати офіцери інженерних військ та інженери-механіки, культурологи та військові диригенти.

Більше половини випускників Академії поповнили лави

Сухопутних військ Збройних Сил України. Багато офіцерів армійсько-го вишу служитимуть у частинах безпосереднього підпорядкування Міністерства оборони та Генерального штабу Збройних Сил України, Високомобільних десантних військах. Сьогодні стають на професійне крило офіцерського життя і випускники, які служитимуть у Повітряних Силах та Військово-Морських Силах Збройних Сил України.

Ми спілкувалися із деякими випускниками. Ось їхні думки та слова.

**Лейтенант
Володимир Білик:**

– Щиро вдячний рідній альма-матер. Відчуваю себе достатньо підкованим у воєнному відношенні, але навчатися далі, у військах, буду обов'язково.

**Лейтенант Олександра
Безсмертна:**

– Дуже вдячна нашим викладачам, з користю для справи застосую усе, чого мене навчали. Гадаю, головне вірити в себе та у професію, яка обрав.

**Лейтенант Галина
Петраківська:**

– Я щаслива, але, з іншого боку, відчуваю сум, адже ми починаємо офіцерську службу у нелегкий для нашої держави час. Вірю, що здолаємо усі труднощі з честю.

Сьогодні для нас є не просто часом нинішнім, а й самою історією – пророчою й одухотвореною. Так, ми приречені аналізувати явища, які мають творців і свідків, однак змушені вдивлятися в минуле, вияснюючи саму сутність історичного процесу.

День народження великого Кобзаря – одна з таких подій, величних і визначальних. Важко назвати поета, який би стільки значив у житті українського народу. Печать Шевченкового духу лежить на всіх ділах і діях, на всіх сторонах суспільного і культурного розвитку українського народу. Тому його життя змушує особливо гостро відчувати свою беззахисність у цьому світі і свою всесильність у цьому житті.

«ШЕВЧЕНКОВА ТВОРЧА СПАДЩИНА – ЦЕ ЦІЛА АКАДЕМІЯ ДЛЯ НАШОГО НАРОДУ»

Тарас Григорович Шевченко народився в час, коли трагічно завершилося чергове коло нашої історії. Коли вже відбулася перша хвиля молоді, романтичної сили української нації. Позаду – дзвін шабел у Дикому полі, лопотіння козацьких хоругв під Царгородом, тупіт коней Петра Дорошенка під Москвою, каркання воронів над бусурманськими черепами в запорізькій ковилі. Позаду була і слава Жовтих Вод, судьбище Переяслава.

А далі – моторошна Руїна української державності, української душі та духу. З козацької руки вибито лицарську шаблю, а гетьманську булаву перетворено в забавку. Державні знамена розірвано на онучі. У нас лишилося лише Слово. Воно чекало на свого апостола.

Отож, коли на папір лягли рядки «Причинної» – «Реве та стогне Дніпр широкий...», – розпочалася зовсім нова, для багатьох незбагненна й досі, історія нашого національного духу і нашої державності. Вона потужно пульсувала, до знемоги боролася за самозбереження саме у Слові. У слові Тараса Шевченка:

... возвеличу

Малих отих рабів німих!

Я на сторожі коло їх

Поставлю слово...

І одразу приходиться до думки біблійне: «На початку було Слово...»

1838 рік. Шевченко був викуплений із кріпацької неволі і прийнятий учнем до Петербурзької Академії мистецтв з допомогою високопоставлених росіян: поета Жуковського, художників Брюллова та Венеціанова, графа Вільгорського, осіб царської родини та інших. Звісно (і про це чомусь «забувають» говорити),

його викупили на волю як талановитого росіянина (а не українця), котрий, позбавлений неволі, зможе вплести бодай листок до лаврового вінка слави російської.

Для багатьох цього було б досить, аби до кінця життя служити «отечеству». І Шевченко назавжди зберіг подяку до своїх визволителів, але в житті чинив так, як веліла його природна українська душа. Це був перший іспит на національну зрілість майбутнього українського пророка.

Друге випробування визначило Шевченка як поета, поета-речника національної ідеї. Закінчивши Академію і маючи незаперечні успіхи в малярстві, він міг стати професійним талановитим художником. Не став. Інстинкт національного месії покликав його до поезії. «Я добре знав, – писав згодом Шевченко, – що живопис – моя майбутня професія, мій насущний хліб. І замість того, щоб вивчати його глибокі таїни, я складав вірші, за які мені ніхто гроша не заплатив, і які, врешті, позбавили мене волі. Передо мною мигтіли мученицькі тіні наших бідних гетьманів. Передо мною стелився степ, усіяний могилами. Передо мною красувалася моя прекрасна, моя бідна Україна у всій первозданній меланхолійній красі своїй. І я задумався, я не міг відвести своїх духовних очей від цієї рідної чарівної принади».

А ще в 1844 році Шевченко пише: «Мені здається, коли б моя батьківщина була найбіднішою, убогою, і тоді б вона здавалася мені милішою за Швейцарію і за всяку Італію. Я, як член її великої родини, служу їй, якщо не на істотну користь, то принаймні на славу імені України».

І тоді ж, звертаючись до Миколи Гоголя, Шевченко скаржився, що немає кому «показати» свою думку, яка

душить і роздирає його серце та «тихо, тихесенько стогне»:

**Кому ж її покажу я,
І хто тую мову
Привітає, угадає
Великеє слово?
Всі оглухли – похилились
В кайданах... Байдуже...
Не заревуть в Україні
Вольнії гармати.
Не заріже батько сина,
Своєї дитини,
За честь, славу,
За братерство,
За волю Вкраїни,
Не заріже і викохає,
Та й продасть в різницю
Москалеві.**

Чи всі сьогодні розгадали велике слово Тараса? А Шевченко попереджав про смертельну небезпеку, яка нависла над Україною з боку її різних сусідів:

**Погибнеш, згинеш, Україно,
Не стане знаку на землі,
А ти пишалася колись
В добрі і розкоші, Вкраїно!
Мій любий краю неповинний!
За що тебе Господь кара?
Карає тяжко! За Богдана
Та за скаженого Петра,
Та за панів отих поганях
До краю нищить...
Воскресни, мамо!**

Шевченкова спадщина – це ціла академія для нашого народу, якій може по-доброму позаздрити будь-який люд світу. У цій академії сконцентровано все: наша мова, історія, звичаї та традиції, наша мораль, етика й естетика, національна філософія, основи українознавства та державотворення, найвища наша духовність, наше минуле, сучасне і майбутнє.

Нащадок уярмлених козаків, він оспівав козацьку волю, вольний козацький дух, у козацтві бачив заповину вільної праці на вільній землі, кликав поневолених, безправних українців пригадати, як батьки боронили волю, допомагав українцям зрозуміти самих себе, збагнути свою суверенну національну особливість, яку ми й сьогодні ніяк не збагнемо.

Тому ми й сьогодні кличемо його на допомогу, кличемо на наші тяжкі перехрестя, шукаємо в нього порятунку, просимо поради. Адже це він знайшов ту істину, яка не дала

нації загинути, – істину національно-визвольної боротьби, яку втілює у формулі: «Кайдани порвіте».

І ось сьогодні ми знову звертаємо погляди до Тараса Шевченка. Мусимо звертатись. Бо ще до кого?

Нині дехто каже: у нас немає української ідеї. Неправда, є у Шевченковому «Кобзарі»! Кажуть: немає програми державотворення, а вона є – у Шевченковому «Кобзарі». І якщо його читати й робити, як там написано, – збудуємо Україну: зі справжнім демократичним устроєм, потужною економікою та надійно оснащеним і вишколеним військом.

Звичайно, самого слова «ідея» у Шевченка нема, зате є її сутність, що формується з принципів справедливості, сумління, добра, які поет втілював усе своє життя. Шевченко бачив українську ідею як державотворчу волю до національної і політичної свободи, як самоусвідомлення і самоствердження народу будівничого, як спільноту, яка пройшла через віки, через живих і мертвих, і ненароджених.

Прочитаймо цю ідею од слів «В своїй хаті своя правда і сила, і воля». Ця ідея була джерелом Шевченкового натхнення. Його безмірна любов, помножена на талант генія, показувала правдиві шляхи до мети:

**Роботящим умам,
Роботящим рукам
Перелоги орать,
Думать, сіять, не ждять,
І посіяне жать.**

Перенесімо цю думку в сьогоднішній день! Роботящі руки в нас – без роботи, роботящі уми втікають за кордон, і вже не розорюємо перелоги, а наші ниви самі стають перелогами. Ми закономірно, за Шевченковими заповідями, взялися будувати державу, покликані її збудувати. Тільки для цього необхідно, щоб наші лідери збагнули: шляхи Шевченка й України – єдині, і поки буде йти народ Шевченковою дорогою, доти буде жити Україна!

Не для розбрату наш народ обирає свій парламент, а для того, щоб він, як писав Тарас Григорович, «не сварячись у тяжкій дорозі», працював в ім'я воскресіння України. На жаль, не завжди це спостерігаємо в наших реаліях. Усе життя Тарас Шевченко шукав відповідь на пи-

тання, які вперше поставив у «Давидових псалмах»: «Хто ж пошле нам спасеніє, верне добру волю?». Тоді ж він знайшов відповідь: «Обніміться, брати мої, молю Вас, благаю!». І підтвердив її в кінці життєвого шляху. Дорогу до добра знайде лиш єдиний народ. «Єдинодуміє подай і братолобіє пошли», – визріла його Молитва до Бога за рік до смерті.

Тож нині заради виконання Шевченкових заповітів, заради великої мети творення Тарасової України усі народи, що населяють її, люди всіх віросповідань, представники всіх партій і безпартійні повинні об'єднати свої зусилля. Не Україна має рятувати нас, а ми, її діти, спільно, громадою повинні допомогти їй нарешті підвестися з колін на повен зріст. Але для цього потрібно перейняти Шевченкову історичну відповідальність за націю, за державу, за народ.

Для здійснення Шевченкових заповітів кожний з нас повинен мати у своєму серці хоч краплинку великої, невичерпної Шевченкової любові до матері-України і відгукнутися на віщий голос Пророка, який і сьогодні, як колись, не перестає благодати своїх нащадків звернути нарешті погляд на рідну Вітчизну:

**Подивіться на рай тихий,
На свою країну,
Полюбите щирим серцем
Велику руїну...**

У Шевченка біль ішов від свого – до всесвітнього, він уболівав за кожну людину, за кожну сиротиночку на землі, любив усіх знедолених Катерин у «Москалевій криниці», «Петрусеві», «Наймичці». Він утверджував добро і прощення, співчуття і любов. І кликав собі й нам на допомогу і Вашингтона, і Гуса, і Шафарика. І мав друзів серед росіян, серед поляків – недругом йому була імперія і все імперське, облудливе, зловороже.

Шевченкові треба було мати колосальну силу і мужність, щоб спинити потік чужої великої культури, підтримуваної владою. Він це зробив, показавши, що українська мова здатна виражати глибокі смисли. Геній Шевченка повернув українській мові європейське звучання. Мова, створена народом у його тисячолітній історії, була готова до викликів нового часу, готова

до формування новочасної української нації. Поет говорив: «На москалів не вважайте, нехай вони собі пишуть по-своєму, а ми по-своєму. У їх народ і слово. І у нас народ і слово. А що краще, нехай судять люди».

Насправді його твори порушили питання не про українську мову, а про українську державність. Шевченко продемонстрував, що українська культура не обернена в минуле, що вона здатна існувати і приймати виклики сучасності. Найбільші з таких викликів – здатність до формування нації і держави. Тепер ми знаємо, що окреслені ним мова і культура змогли їх створити. Вражає, що вже в першому виданні «Кобзаря» немає випадкових творів. У кожному з них на українському матеріалі переломлений європейський культурний досвід.

Сьогодні, коли з Тараса Шевченка спадає полуда фальші, якою він був огорнений десятками років, перед нами постає інший Шевченко. І найперше те, що стосується його особистості. Усе яскравіше і чіткіше відкривається, що особистість Шевченка позначена національною ідеєю. Про нього вже говорять як про справжнього лицаря національної ідеї.

Цінність Шевченка виявляється в гідній поклоніння його цільності як митця, так і людської іпостасі. Так, в особистому плані Шевченко був людиною надзвичайної душевної краси і шляхетності. На цім ґрунті виросла його жертвність. Він був готовий покласти душу за Україну, але і за ближнього теж. У вірші «Н. Костомарову» із циклу «В казематі» поет журиться, що на відміну від інших заарештованих колег йому нікому поспівчувати – батьки ж бо померли. Але в інший бік повернулися його думки, коли крізь ґрати побачив на тюремному подвір'ї «з хреста неначе зняту» матір Костомарова:

***Молюся! Господи, молюся!
Хвалить тебе не перестану!
Що я ні з ким не поділю
Мою тюрму, мої кайдани!***

Розмова про Шевченка як національного поета і національного

месію, і як першого Достойника Честі в Україні потребує підсумкової його характеристики.

Навряд чи можна ще щось додати до висновку, який свого часу зробив Іван Франко у своїй «Посвяті»: «Він був сином мужика – і став володарем у царстві духа.

Він був кріпаком – і став велетнем у царстві людської культури.

Він був самоуком – і вказав нові, світлі і вільні шляхи професорам і книжним ученим.

Десять літ він поневірявся під вагою російської солдатської муштри, а для волі Росії зробив більше, ніж десять переможних армій».

Доля переслідувала його в житті, скільки лиш могла, та вона не

зуміла перетворити золота його душі на ржу, ані його любов до людей – у ненависть і погорду, а віри в Бога – у зневіру, песимізм. Доля не шкодувала йому страждань, але не пожаліла втіх, що били із здорового джерела життя. Найкращий і найцінніший скарб доля дала йому лише по смерті – невмирущу славу і всерозквітаючу радість, яку в мільйонів людських сердець все наново збуджуватимуть його твори.

Отаким був і є для нас, українців, Тарас Шевченко.

*Заслужений працівник освіти,
кандидат філологічних наук
Клавдія ПАНАСЮК*

У березні здійснили паломництво до Гошівської чудотворної ікони Матері Божої вихованці Національної академії сухопутних військ.

СВЯТИМИ МІСЦЯМИ

Участь у цій духовній мандрівці взяли 40 курсантів, що є учасниками релігійно-навчального гуртка, який діє у навчальному закладі. Разом із майбутніми офіцерами до святих місць вирушив Голова Центру Військового Капеланства і настоятель Гарнізонного храму святих апостолів Петра і Павла ЛА УГКЦ отець Степан Сус та військовий капелан брат Юрій Балух. Відбулось це паломництво за підтримки Центру Військового Капеланства ЛА УГКЦ.

Першою зупинкою духовної мандрівки був Катедральний храм Успення Пресвятої Богородиці у Стрию, де прочани спільно

із Преосвященнішим владикою Богданом, єпископом-помічником Стрийської єпархії УГКЦ, помолилися перед чудотворною іконою Лиської Богородиці. Після молитви Архієрей розповів про історію храму, поділився своїм досвідом військового капеланства, адже він неодноразово відвідував солдатів у зоні АТО, а на завершення надав паломникам своє Архієрейське благословення та подарував усім іконки Богородиці.

У Гошеві курсанти разом із капеланами спершу завітали до василіянського монастиря на Ясній Горі, який має більш ніж 500-річну

історію. Усі паломники мали нагоду дізнатись чимало цікавого про сам монастир та помолитись перед чудотворною іконою Божої Матері.

Далі курсанти завітали до монастиря Різдва Пресвятої Богородиці сестер Пресвятої Родина, де мали змогу духовно збагатитись, оскільки ввечері відбулись молитовні чужання, перегляд фільму на духовну тематику та розважання.

Наступного дня прочани разом із капеланами молились під час Божественної Літургії за мир в Україні, здоров'я рідних та знайомих. Кожен мав можливість приступити до Святих Тайн Сповіді та Причастя.

Голова Військового Капеланства ЛА УГКЦ отець Степан Сус подякував сестрам за їхню відкритість, за те, що вони так тепло і гостинно зустріли паломників та надали їм нічліг. Нагадаємо, що сестри вже не вперше радо відкривають двері свого реколекційного дому для військових паломників.

На завершення учасники прощі побували в Закарпатті, де відвідали замок Паланок в Мукачеві та взяли участь у Хресній дорозі.

Нагадаємо, що релігійно-навчальний гурток курсантів Національної академії сухопутних військ діє з 2007 року. Гурток об'єднує курсантів, які є лідерами та цікавляться життям та діяльністю Церкви, активно беруть участь в різних релігійних заходах, зустрічаються з цікавими людьми. За ці роки сотні курсантів були членами гуртка.

Тетяна КУЦАК

THE SUWALKI GAP

ІСТОРІЯ НІЧОГО НЕ НАВЧИЛА, АБО НАВІЩО РОСІЯ СТВОРЮЄ НОВЕ УДАРНЕ УГРУПОВАННЯ

Частина II: блицкриг Росії проти Європи чи повторення невдалих задумів і планів Й. Сталіна

У першій частині нашого дослідження «Історія нічого не навчила, або Навіщо Росія створює нове ударне угруповання» (Частина I. Навіщо Росії три нові дивізії на Західному стратегічному напрямку?) ми дійшли до обґрунтованого висновку, а саме: якщо Росія готується до масштабної війни із Заходом (НАТО), то новостворювані нею повноцінні три дивізії Сухопутних військ (у вигляді нових «ударних оперативних сил») на Західному стратегічному напрямку (із відповідними засобами посилення) – це, фактично, достатньо зручний інструмент для їх застосування у великій (звичайній) війні.

Останнім часом у сценаріях гіпотетичного конфлікту між Росією і країнами НАТО провідними

західними експертами та військовими спеціалістами ключова роль відводиться так званому **Суwalkському коридору («Suwalki Gap»)**, де, за їх оцінками, можливе розв'язання Росією війни з НАТО.

Суwalkський коридор або Суwalkський пролом (за назвою польського міста **Суwalki** / польск. Suwałki /) – це умовна назва смуги території землі (завдовжки до 100 км і завширшки приблизно 60 км) між Калінінградом і Білоруссю, що проходить вздовж кордону Польщі та Литви.

Фактично у НАТО побоюються – і ці небезпідставні побоювання нещодавно відверто висловив командувач Сухопутними військами США в Європі **генерал-лейтенант Бен Ходжес (Frederick Benjamin**

Hodges), – що російські війська за підтримки Білорусі можуть зайняти територію Суwalkського коридора, відрізвавши країни Балтії від їх союзників по НАТО. Історія беззаперечно свідчить: у наступальних операціях російської армії територія сучасної Білорусі завжди відігравала центральну роль. Росіяни завжди використовували білоруські землі, коли наступали на Захід, завдаючи удару по Польщі. Так було у 1920 році проти Польщі або у 1944 році під час операції «Багратіон». Ну а для союзників НАТО, відповідно, Суwalkський коридор – це основний напрямок для перекидання військ та озброєння до країн Балтії, а також можливої контратаки з центру Європи в їх напрямку. Саме тому військові спеціалісти НАТО приділяють цьому району велику увагу.

Однак, за оцінками експертів **Stratfor (Strategic Forecasting Inc.)**, роль Суwalkського коридора не слід перебільшувати. Росія, як вважають аналітики

цього авторитетного американського агентства, і далі нарощуватиме військову міць в Калінінградському анклаві та намагатиметься підсилити свою присутність у Білорусі (хоча білоруські власті нещодавно демонстративно й відмовилися розміщувати у себе російську військово-повітряну базу). За таких обставин спроба зайняти територію між Калінінградом і Білоруссю, тобто вступити у пряме силове протистояння з НАТО, коштуватиме їм (Росії і Білорусі) дуже дорого, а, отже, такий сценарій є малоімовірний, оскільки глобальна війна, яка через це, як вважають деякі західні експерти, може розпочатися, перекреслить усю стратегічну цінність цієї смуги землі.

Деякі західні експерти у своїх оцінках порівнюють район Сувалкського коридора з Фульдським коридором («Fulda Gap») – область у Німеччині, що за часів «холодної війни» розташовувалася на кордоні між ФРН і НДР, тобто фактично між країнами НАТО і радянського блоку. Її вважали одним із найбільш вірогідних напрямків, по яких радянські війська можуть вдертися до Західної Європи (під час Другої світової війни її досить ефективно використовували американські війська для того, щоб проникнути у внутрішні райони Німеччини).

З обох боків до неї були підтягнені значні військові сили, а саме: коридор знаходився у зоні відповідальності з боку НАТО – 5-го армійського корпусу Сухопутних військ (армії) США та з боку країн Варшавського договору – 8-ї гвардійської армії СРСР. **Тобто у роки «холодної війни» контроль над Фульдським коридором розглядався як вагомий чинник, від якого могло залежати саме існування НАТО у разі силового конфлікту з радянським блоком.**

Сьогодні більшість західних експертів вважає, що гіпотетичне захоплення Росією Сувалкського коридора могло б означати початок великої (звичайної) війни, але не безпосередню загрозу для всього Альянсу. За їхніми оцінками, у випадку із Сувалкським коридором (на відміну від Фульдського) йдеться не про напрямок гіпотетичного

удару російських військ проти усього Альянсу (НАТО), а тільки про загрозу блокади окремих країн НАТО – країн Балтії (Литви, Латвії та Естонії), які у разі можливого військового конфлікту не зможуть захистити себе як поодинці, так навіть і разом, при тому, що Росія, виходячи з її військової присутності на Балтиці, має достатньо можливостей, щоб перешкодити підтримці балтійських республік з боку їх союзників по НАТО як по суші, так і з моря.

Для країн Балтії, що повністю залежать від військової підтримки Альянсу, у будь-якому випадку Сувалкський коридор залишається головним напрямком для сухопутного зв'язку із союзниками. Ну а для деяких («нових») країн-членів НАТО існування такого коридора та ймовірні загрози його захоплення – це серйозний привід для того, щоб посилити військову присутність НАТО/США у Східній Європі.

Разом з тим ряд експертів НАТО і надалі наполягають на тому, що найближчим часом та у короткостроковій перспективі зберігатиметься загроза проведення Росією суто воєнної наступальної операції з території Білорусі визначеними силами Західного військового округу ЗС РФ та ЗС Білорусі – у стик між Литвою та Польщею у напрямку Калінінградського анклаву, за підтримки авіації 1 Командування ВПС та ППО (6-ї армії ВПС та ППО), сил Балтійського і Північного флотів, а також повітрянодесантних військ, сил спеціального призначення та дальньої (стратегічної) авіації.

При цьому нарощування наступальних зусиль цього угруповання Росії на Сувалкському напрямку та можливе розширення масштабів наступу будуть здійснюватися за рахунок його посилення військами (силами) Центрального та Східного військових округів ЗС РФ – за досвідом опрацювання завдань щодо перекидання військ (сил), озброєння та військової техніки на великі відстані авіаційним, залізничним та автомобільним видами транспорту в ході стратегічних командно-штабних навчань (СКШН) ЗС РФ типу «Захід», «Кавказ», «Центр» та «Схід» останніх п'яти років.

Одночасно, одним із головних завдань сил Балтійського і Північного флотів, а також дальньої (стратегічної) авіації ВПС ЗС РФ, за оцінками експертів НАТО, буде блокування Балтійських проток для сил ОВМС НАТО в Європі та на Атлантиці.

У той же час, **якщо тільки уявити, що Росія дійсно спробувала б узяти під контроль Сувалкський коридор, то це спровокувало б воєнний конфлікт між Росією і НАТО/США такого масштабу, що зайнята територія досить швидко втратила б своє значення.** І на перший план уже вийшов би Калінінград – російський форпост, який, окрім іншого, забезпечує можливість проведення морських операцій проти сил НАТО (в Калінінграді знаходиться штаб Балтійського флоту Росії).

У разі гіпотетичного конфлікту Росія могла б вигідно скористатися обмеженими можливостями НАТО щодо сухопутного зв'язку між країнами Балтії та іншими членами Альянсу.

Однак участь Росії у такому конфлікті сама по собі була б страшенною авантюрою. Країні, яка зараз переживає найбільш глибоку економічну кризу у новітній історії та вже веде війну на два фронти, було б занадто складно фінансувати участь у ще одному конфлікті, найбільш ймовірно – глобальному, враховуючи, що інші конфлікти – довкола України і в Сирії – досі тривають. Не кажучи вже про перемогу в ньому.

І все ж таки дехто із західних військових спеціалістів та експертів дуже наполягає на тому, що після безпрецедентних, по суті, змісту та цинізму і жорсткості окупації Росією українського Криму і захоплення окремих районів Донецької та Луганської областей – у жодному разі не слід виключати варіанта щодо можливого застосування ударного угруповання російських військ уздовж кордону між Польщею і Литвою. Тобто за результатами більшості їх аналітичних оцінок і прогнозів, у жодному випадку не можна недооцінювати можливостей Російської Федерації щодо розв'язання повномасштабної війни з НАТО саме на Сувалкському напрямку.

В якості ознак на підтвердження такої версії виступають:

– активізація авіаційних розвідувальних заходів ЗС РФ у повітряному просторі Білорусі (на західному та північно-західному операційних напрямках), комплексних повітряно-морських розвідувальних та провокаційних заходів в акваторіях та в повітряному просторі Балтійського і Північного морів, а також на Атлантиці;

– систематичні та цілеспрямовані заходи з рекогносцировки (особливо в останні два роки) на території західних районів Білорусі керівним офіцерським складом Західного військового округу ЗС РФ (від командирів батальйонів до командирів дивізій);

– особливості змісту і спрямованості задумів та сценаріїв проведення СКШН типу «Захід» та раптових перевірок військ Західного, Центрального і Південного військових округів ЗС РФ останніх років;

– активізація спільних заходів оперативної та бойової підготовки наступальної спрямованості формувань ЗС РФ і ЗС РБ на західному та північно-західному операційних напрямках;

– плани та підготовчі заходи Російської Федерації з розгортання нових авіаційних баз та органів управління силами ППО ЗС РФ на території Білорусі;

– відпрацювання на військових навчаннях та тренуваннях ЗС РФ (у всіх військових округах) завдань щодо перекидання військ (сил), озброєння та військової техніки на великі відстані авіаційним, залізничним та автомобільним транспортом;

– організація і проведення стрільб крилатими ракетами (КР) типу Х-101 з літаків стратегічної авіації Ту-22М3 та типу «Калібр» з надводних і підводних човнів Росії з акваторії Каспійського та Середземного морів з демонстраційно-провокаційною метою (перш за все, перед США та іншими країнами НАТО);

– повномасштабне розгортання інформаційної війни проти країн – членів НАТО та ЄС, перш за все проти США, ФРН, Франції, Великої Британії, Нідерландів,

Польщі, Румунії та країн Балтії з метою дестабілізації внутрішньополітичної та соціально-економічної ситуації в цих країнах, а також відволікання уваги від подій довкола України.

За таких обставин постає питання: якими ж силами Російська Федерація могла б провести подібну наступальну операцію на Сувалкському напрямку та з якою метою (якими завданнями)?

Відповідь фактично лежить на поверхні – визначеними силами 1-ї гвардійської танкової, 6-ї загальновійськової та новосформованої 20-ї гвардійської загальновійськової армій Західного військового округу ЗС РФ і частин ЗС Білорусі, за підтримки авіації 1 Командування ВПС та ППО, сил Балтійського і Північного флотів, а також повітрянодесантних військ, Сил спеціального призначення та дальньої (стратегічної) авіації.

Найближчим завданням такої операції може бути захоплення території місцевості та взяття під контроль Сувалкського пролому з метою створити сухопутний коридор з Калінінградським анклавом та блокувати країни Балтії від їх союзників по НАТО.

Нарощування наступальних зусиль на Сувалкському напрямку та можливе розширення масштабів наступу можуть бути здійснені за рахунок його посилення військами (силами), що перемістяться з Центрального та Східного військових округів ЗС РФ і вводяться в прорив на цьому напрямку.

Частина сил 6-ї загальновійськової та новосформованої 20-ї гвардійської загальновійськової армій Західного військового округу ЗС РФ залишатимуться на кордонах з країнами Балтії та України для стримування можливих їх наступальних дій проти Росії.

Подальшим завданням може бути проведення рейдових операцій (дій) силами танкових та механізованих формувань в тилу Польщі, а також на територіях ряду північноєвропейських та центральноєвропейських країн НАТО з метою демонстративного знищення (або захоплення) важливих військових об'єктів (або об'єктів

критичної інфраструктури) та порушення функціонування роботи об'єктів тилу і комунікацій.

Ці рейдові операції будуть супроводжуватись і підтримуватись диверсійно-підривними акціями частин повітрянодесантних військ, розвідувальних частин та Сил спеціального призначення.

Організація і проведення рейдових операцій (дій) у тилу країн – членів НАТО відбуватимуться відповідно до положень та вимог концепції «глибинних операцій», а точніше – концепції застосування «оперативних маневрених груп» («ОМГ») фронтів (армій), розробленої у Збройних Силах СРСР ще у 80-х роках минулого століття в основному на досвіді операцій Другої світової війни та нових можливостей бронетанкових військ.

Але найбільше занепокоєння у Європи та НАТО викликати те, що все це відбуватиметься під загрозою можливого застосування Росією ядерної зброї.

Чи спроможна Росія до проведення такого роду воєнної операції проти НАТО і Європи на Сувалкському напрямку?

Чи готові Європа і НАТО/США адекватно відповісти Росії на таку її воєнну операцію?

У які терміни можливе проведення такої воєнної операції на Сувалкському напрямку?

На перше запитання більшість західних військових спеціалістів, а також експерти Незалежного аналітичного центру геополітичних досліджень «Борисфен Інтел» відповідають, що сьогодні Росія ще не спроможна провести таку операцію. Саме сьогодні триває активна і цілеспрямована робота з підготовки такого роду операції, в т. ч. підготовка ударних оперативних сил для прориву оборони та проведення рейдових дій у тилу НАТО. Саме в рамках підготовки до забезпечення та проведення воєнної операції проти НАТО і проходить інтенсивне формування трьох російських дивізій для дій на західному напрямку.

Разом з тим «ленінградський щур», загнаний у глухий кут, може від безвиході у будь-який момент кинутись на свого приборкувача.

Відповідь на друге запитання викликає певні сумніви як у

більшості західних військових спеціалістів, так і у військових експертів Незалежного аналітичного центру «Борисфен Інтел».

Зважте: чисельність американських військ в Європі за 25 останніх років зменшилась майже у 8 разів (з 231 до 29 тисяч осіб); кількість танків у ФРН (320) менша, ніж у Польщі (890), а у країн Балтії їх всього 3 одиниці (тільки у Естонії); останній танк американської армії покинув ФРН у 2013 році – за рік до анексії Криму; до 40 % складованої бронетехніки Бундесверу ФРН на навчаннях восени 2015 року виявились технічно несправними навіть не завелись; майже 20 останніх років збройні сили країн – членів НАТО на військових навчаннях опрацьовували завдання суто для миротворчих контингентів та сил, що використовуються у локальних конфліктах низької і середньої інтенсивності, в той час як Росія вже майже 8 років поспіль (по завершенні російсько-грузинської війни 2008 року) займається модернізацією власних збройних сил, в рамках якої вона створює «ударні оперативні сили».

То чи готові Європа і НАТО/США адекватно відповісти Росії на захоплення Сувалкського коридора та рейдову вакханалію російських танкових і мобільних спецдиверсійних формувань у центрі Європи? **Щодо третього запитання**, то, за оцінками авторитетних західних військових спеціалістів та експертів Незалежного аналітичного центру «Борисфен Інтел», беручи до уваги нинішні тенденції у розвитку та спрямованості протистояння Росії з НАТО/США та Європейським Союзом, проведення такої воєнної операції росіянами на Сувалкському напрямку не виключається, вже розпочинаючи з другої половини 2016 року, залежно від вирішення/невирішення санкційних питань.

До речі, у певному сенсі тут напрашується аналогія із задумом і планами кумира В. Путіна – Й. Сталіна (до 22 червня 1941 року союзника Гітлера), який готувався до війни, а саме – широкомасштабної наступальної операції (не оборонної і навіть не контрнаступальної) і підступного вторгнення до Європи, чим і

спровокував Гітлера на превентивний напад.

В останній рік перед війною Радянський Союз і його Червона Армія наполегливо готувалися до війни, і на початку 1941 року на західному кордоні було зосереджено багатомільйонні маси військ та колосальні запаси військової техніки, боєприпасів, пально-мастильних матеріалів, запасних частин для бойової техніки тощо. Тут же в районах оперативного призначення розгортались новосформовані танкові, механізовані, гірсько-піхотні та повітрянодесантні з'єднання і частини Червоної Армії, спеціально підготовлені та апробовані на останніх військових навчаннях для наступальних дій. І навіть день «М» вже було визначено – 6 липня 1941 року. Але 22 червня 1941 року Гітлер напав на Радянський Союз, фактично спрацювавши на випередження.

Детальна інформація та доказова база з цього приводу надана у книзі В. Суворова «Криголам».

Чи не нагадує це у чомусь ситуацію з військами новосформованих 1-ї гвардійської танкової та 20-ї гвардійської загальновійськової армії Західного військового округу ЗС РФ?

Між іншим, з початком війни Західний фронт дістав від вищого командування наказ завдати потужного удару у напрямку польського міста Сувалки і в його районі оточити німецьке угруповання. Наступ планувалося провести силами 27-ї стрілецької дивізії 3-ї загальновійськової армії Західного фронту. Розвідувальний батальйон 27-ї стрілецької дивізії мав забезпечувати наступ цієї дивізії з району польського міста Августув у напрямку міста Сувалки. Однак наступ було зірвано німецькими військами, які 22 червня 1941 року завдали упереджувального удару по силах цієї дивізії (В. Суворов «Криголам» – Архів МО СРСР. Фонд 181. Опис 1631. Справа № 1. Аркуш 128).

Таким чином, сьогодні можна з великим ступенем вірогідності стверджувати, що створення Росією нових «ударних оперативних сил» на Західному стратегічному напрямку наочно та досить

переконливо свідчить, перш за все, про підготовку до проведення наступальної військової операції Росії проти НАТО на Сувалкському напрямку.

Захід (ЄС, НАТО/США) небезпідставно занепокоєний можливістю підготовки і проведення Росією воєнної операції проти європейських країн НАТО та ЄС, і в першу чергу проти країн Балтії та Польщі. Найбільш небезпечним ними розглядається варіант проведення Росією воєнної операції визначеними силами Західного військового округу ЗС РФ з території Білорусі на Сувалкському напрямку – у стик між Литвою та Польщею у напрямку Калінінградського анклаву.

За таких обставин вважається за доцільне та необхідне активізувати діяльність НАТО за всіма напрямками з метою як перевірки можливості реалізації найгіршого для себе варіанта дій Росії – проведення нею воєнної операції проти НАТО – на Сувалкському напрямку, так і уточнення даних та своєчасного виявлення нових ознак щодо її підготовки до проведення на західному напрямку.

Серед іншого, у цьому контексті Захід мав би консолідувати аналітичні ресурси і потенціал як країн ЄС та США/НАТО, так і країн-партнерів, що вже мають досвід бойових дій з російською стороною в умовах реалізації нею стратегії і тактики «війн нового покоління».

Тепер також можна стверджувати, що створення/відтворення та посилення двох армій (у т. ч. за рахунок трьох нових дивізій) Збройних сил РФ на Західному стратегічному напрямку — це не для «запобігання небезпеки, що загрожує Росії з боку НАТО/США», та не для «завчасної підготовки Росії до вступу України в НАТО», а суто для підготовки та проведення можливої наступальної воєнної операції Росії проти НАТО на Сувалкському напрямку.

Дійсно, Історія нічого не навчила Росію. Шкода...

*Віце-президент
«Борисфен Інтел», кандидат
військових наук, доцент
Юрій РАДКОВЕЦЬ*

ОФІЦЕР УКРАЇНИ

Журнал Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

